

Česká zemědělská univerzita v Praze

Provozně ekonomická fakulta

Katedra ekonomiky

Bakalářská práce

Důchodový systém České republiky

Jakub Sehnal

© 2015 ČZU v Praze

ČESKÁ ZEMĚDĚLSKÁ UNIVERZITA V PRAZE

Katedra ekonomiky

Provozně ekonomická fakulta

ZADÁNÍ BAKALÁŘSKÉ PRÁCE

Jakub Sehnal

Podnikání a administrativa

Název práce

Důchodový systém České republiky

Název anglicky

The pension system of the Czech Republic

Cíle práce

Cílem bakalářské práce je zhodnotit důchodový systém z hlediska jednotlivých pilířů důchodového systému v České republice. Dílčím cílem je komparace s důchodovými systémy ve vybraných zemích EU.

Metodika

Bakalářská práce bude rozdělena na část teoretickou a analytickou. V teoretické části budou vysvětleny základní pojmy a kategorie z oblasti důchodové reformy. V analytické části budou zhodnoceny jednotlivé pilíře důchodového systému a jejich využití. Závěr práce bude obsahovat vlastní náměty na zlepšení finanční situace při zajištění se ve stáří.

V bakalářské práci bude využita metoda sekundárního sběru dat, analýza dokumentu, syntéza, deskripce a komparace.

Doporučený rozsah práce

30 – 40 stran textu bez příloh

Doporučené zdroje Informací

APF, stránky Asociace penzijních fondů České Republiky;

Důchodová reforma v České republice, ve Švýcarsku a ve Francii, IFEC, 2007

Finance : www.finance.cz

<http://www.apfcr.cz>

Jak si spořit na důchod: zorientujte se v důchodové reformě / Petr Syrový. – 1. vyd. – Praha : Grada Publishing, 2012.

KOLEKTIV, autorů. Důchodové spoření a doplňkové penzijní spoření, studijní texty pro zkoušku odborné způsobilosti zprostředkovatelů podle zákona č. 426/2011 Sb. o důchodovém spoření a zákona č. 427/2011 Sb. o doplňkovém penzijním spoření, Praha, 2012

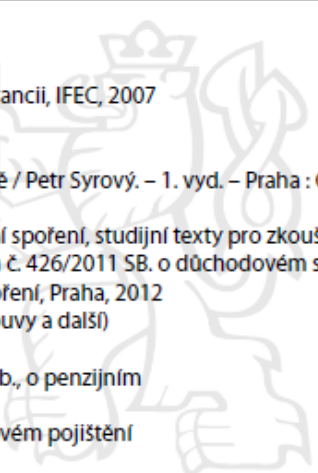
Pomůcky penzijního fondu České pojišťovny (tabulky, smlouvy a další)

připojištění se státním příspěvkem

Sbírka zákonů, částka 110, úplné znění zákona č. 42/1994 Sb., o penzijním

ŠULC, Jaroslav. Penzijní připojištění. Praha: Grada, 2004

Zákon o důchodovém pojištění, č.155/1995 Sb., o důchodovém pojištění

Předběžný termín obhajoby

2015/06 (červen)

Vedoucí práce

Ing. Dobroslava Pletichová

Elektronicky schváleno dne 20. 10. 2014

prof. Ing. Miroslav Svatoš, CSc.

Vedoucí katedry

Elektronicky schváleno dne 20. 10. 2014

Ing. Martin Pelikán, Ph.D.

Děkan

V Praze dne 10. 03. 2015

Čestné prohlášení

Prohlašuji, že svou bakalářskou práci "Důchodový systém České republiky" jsem vypracoval samostatně pod vedením vedoucího bakalářské práce a s použitím odborné literatury a dalších informačních zdrojů, které jsou citovány v práci a uvedeny v seznamu literatury na konci práce. Jako autor uvedené bakalářské práce dále prohlašuji, že jsem v souvislosti s jejím vytvořením neporušil autorská práva třetích osob.

V Praze dne:

Poděkování

Rád bych touto cestou poděkoval Ing. Dobroslavě Pletichové za její odborné vedení a výbornou spolupráci. Dále bych chtěl poděkovat Daniele Šubrtové za její vřelou ochotu poskytovat informace a užitečné rady při řešení problematiky bakalářské práce. Děkuji tímto i své rodině a blízkým za podporu, které se mi dostávalo po celou dobu studia a trpělivost, kterou se mnou měli při tvorbě této práce

Důchodový systém České republiky

The pension system of the Czech republic

Souhrn

Důchodový systém České republiky je pro současnou i budoucí generaci trvale neudržitelný, jak z hlediska ekonomického, tak demografického. Poměr ekonomicky aktivního obyvatelstva k populaci dětí a ekonomicky neaktivních obyvatel každoročně klesá, a proto největším rizikem a hlavní otázkou zůstává, zda dnešní mladiství budou finančně zajištěni na stáří. Tuto problematiku by měla vyřešit reforma důchodového systému, která je v současné době založena na existenci tří důchodových pilířů. Bakalářská práce se zabývá hodnocením jednotlivých důchodových pilířů a možnostmi, jak prostřednictvím důchodového spoření vyřešit finanční situaci obyvatel v důchodovém věku. Práce zahrnuje také srovnání důchodových systémů ve vybraných zemích EU.

Summary

The pension system of the Czech Republic is not sustainable for present and future generation, both in terms of economic and demographic. The ratio of economically active population to population of children and economically inactive population is going down every year, for that the biggest risk and main question remains, if current adolescents will be financially covered in future. Pension reform should solve this issue which is based on the existence of three pension pillars in present. My thesis deals with evaluation of individual pension pillars and possibilities how solve the financial situation of population in retirement age by retirement savings. Work contains comparison of the pension systems from selected countries from European Union.

Klíčová slova: důchodový systém, důchodová reforma, důchodové pilíře, státní příspěvek, penzijní společnosti, penze, demografický vývoj

Keywords: pension system, pension reform, pension pillars, state contribution, pension companies, pension, demographic trends

Obsah

Úvod.....	1
Cíl práce a metodika	2
Cíl práce.....	2
Metodika	2
Teoretická část bakalářské práce	
1 Historie důchodového systému v ČR.....	4
1.1 Důchodová reforma 2013	5
2 Důchodový systém.....	6
2.1 Základní modely důchodových systémů.....	6
2.1.1 Bismarckův a Beveridgeův model.....	6
2.1.2 Třípilířový model důchodového systému	7
2.1.3 Průběžný a fondový systém	9
3 Důchodový systém České republiky.....	12
3.1 Charakteristika jednotlivých pilířů	12
3.1.1 Důchodové pojištění (první pilíř)	12
3.1.2 Důchodové spoření (druhý pilíř).....	16
3.1.3 Doplnkové penzijní spoření (třetí pilíř)	21
4 Důchodové systémy ve vybraných zemích EU	27
4.1 Německo	28
4.2 Velká Británie	28
4.3 Švédsko	29
4.4 Francie	30
4.5 Slovensko.....	30
Praktická část bakalářské práce	
5 Praktické výpočty v rámci důchodového systému ČR	33
5.1 I. pilíř	33
5.2 II. pilíř	34
5.2.1 Spořicí programy v rámci II. pilíře	36
5.3 III. pilíř.....	38
5.3.1 Praktické výpočty investic v rámci III. pilíře	39
5.4 Pořízení nemovitosti za účelem dalšího pronájmu	40
5.4.1 Výpočty hypoték na financování bytu určenému k pronájmu.....	41
5.5 Spořicí účty	46
6 Dotazníkové šetření	50
7 Závěr	55
8 Seznam použité literatury	57
Odborné publikace	57
Internetové zdroje	57
9 Seznam použitých obrázků tabulek, grafů a příkladů.....	59
10 Seznam příloh	60

Úvod

Důchodová reforma je v současné době jedním z nejdiskutovanějších témat ve společnosti. Týká se prakticky každého z nás. Čím dál více občanů začíná již od mladého věku přemýšlet o svém důchodovém pojištění a není jim lhostejné, jaká bude jejich výše starobního důchodu. V dnešní době nastává situace, kdy poměr ekonomicky aktivního obyvatelstva k populaci dětí a ekonomicky neaktivních obyvatel každoročně klesá, a proto největším rizikem a hlavní otázkou zůstává, zda dnešní mladiství budou ve svém stáří mít nějaký příjem garantovaný státem či nikoliv.

Důchodové pojištění dnes není jedinou možností, jak se zajistit na stáří. Mezi další způsoby patří penzijní připojištění, které vytváří příležitost pro doplňkový zdroj příjmu ve stáří či invaliditě. Tato připojištění jsou jednou z možností finančního zabezpečení ve stáří. Mezi další nejčastěji využívané možnosti příjmů se uvádí: příjmy z majetku (nejčastěji nemovitostí), úroky z vkladů v bankách, či výnosy z investic do akcií a také životní pojištění.

Cíl práce a metodika

Cíl práce

Cílem bakalářské práce je zhodnotit důchodový systém České republiky z hlediska jednotlivých důchodových pilířů. Dílčím cílem je využít poznatky z důchodových systémů ve vybraných zemích EU.

Metodika

Bakalářská práce bude rozdělena na část teoretickou a praktickou. V teoretické části budou vysvětleny základní pojmy a kategorie z oblasti důchodových systémů. V analytické části budou zhodnoceny jednotlivé pilíře současného důchodového systému a budou navrženy varianty řešení, jak se finančně zajistit na stáří. V závěru práce budou vlastní náměty a doporučení.

V bakalářské práci bude využita metoda sekundárního sběru dat, dotazníkové šetření, analýza dokumentu, syntéza, deskripce a komparace.

Teoretická část bakalářské práce

1 Historie důchodového systému v ČR

Počátek současného důchodového systému se datuje od roku 1990, kdy začala reforma I. pilíře, která však pokračuje až do roku nynějšího jako kontinuální proces. Téhož roku se začaly objevovat otázky, které řešily vývoj obyvatelstva do budoucna, a to zejména problém rychlého stárnutí české populace, kdy se očekával silnější růst obyvatel důchodového věku oproti plátcům pojistného. [1]

Historie důchodového systému by se dala rozdělit do 3 etap probíhajících během několika let.

První etapě bychom mohli přidělit roky 1993 – 1995. V těchto letech byly položeny základy současné podoby českého důchodového systému. Roku 1993 se zavádí pojištění na sociální zabezpečení, do kterého zahrneme důchodové a nemocenské pojištění, ale také vzniká příspěvek na státní politiku zaměstnanosti, který se počítá jako zvláštní platba do státního rozpočtu mimo daňový systém. Sazba pojištění byla stanovena na 27,2% z vyměřovacího základu. Roku 1994 byl přijat zákon č. 42/1994 Sb. o penzijním připojištění se státním příspěvkem, který byl zařazen spolu s životním pojištěním k dobrovolnému doplňkovému pilíři českého důchodového systému. I. pilíř je upraven podle zákona č. 155/1995 Sb. přijatého roku 1995, ve kterém bylo zahrnuto například postupné navyšování věkové hranice odchodu do důchodu, ale také bylo umožněno předčasně odejít do kráceného starobního důchodu a to až o 3 roky dříve. [1]

Léta 2003 – 2005 přinesla úsporná opatření v základním důchodovém pojištění a zajistila možnost diskuzí o pokračování důchodové reformy. 1. ledna 2004 byly díky opatřením zahrnuty změny jak z hlediska nákladů, tak z hlediska státních příjmů a došlo k omezení dřívějšího odchodu do důchodu. Na druhé straně byla zvýšena sazba z vyměřovacího základu pojištění na 28%. Na jaře téhož roku byl vytvořen tým, který měl za úkol prodiskutovat a sestavit návrhy na důchodovou reformu. Tento tým byl složen ze zástupců jednotlivých politických stran, zástupce předsedy vlády, ministra práce a sociálních věcí a ministra financí. Odborný výkonný tým Vladimíra Bezděka vydal v červnu 2005 závěrečnou zprávu, která obsahovala analýzu všech návrhů jednotlivých politických stran ohledně důchodové reformy. Podle této zprávy a dalších návrhů Ministerstva práce a sociálních věcí a Ministerstva financí, se politické strany rozhodly

pokračovat v důchodové reformě. Díky blížícím se červnovým volbám roku 2006 k důchodové reformě nedošlo. [1]

Po roce 2006 a tím i po červnových volbách bylo přijato Programové prohlášení vlády, ve kterém byl obsažen i návrh k provedení důchodové reformy ve 3 etapách. 1. etapa navazovala souborem opatření na nepřijaté návrhy ze závěrečné zprávy roku 2005. Ve 2. etapě byly zahrnuty změny týkající se důchodového pojištění, ale především jednotlivých důchodových připojištění zahrnutých v II. pilíři. 3. etapou měla být nejen řešena diversifikace zdrojů pro příjmy ve stáří, ale také vyřešena možnost přesměrování menší částky povinných plateb na základní důchodové pojištění. [1]

Zvyšující se počet starších osob v populaci a prodlužování věku dožití vedlo k neustálému navyšování věku odchodu do důchodu, které bylo přijato v rámci tzv. „Malé důchodové reformy“ v roce 2011. Od 30. září téhož roku se změnil systém výpočtů důchodů v případě poměrů z příjmů. Došlo k navýšení příjmů v důchodu u osob s příjmy většími, než je průměrný měsíční příjem a u osob s průměrnými příjmy k nepatrnému poklesu. Důchodový systém se tedy dostal do situace, kdy se lidem s průměrnými příjmy vyplatilo přispívat penězi pouze do I. pilíře a osobám s nadprůměrnými příjmy do pilířů ostatních. Ovšem doporučené byly investice do všech pilířů současně. [1]

1.1 Důchodová reforma 2013

Tato reforma se týká každého občana, který by chtěl mít ve stáří alespoň nějaký slušný důchod. S rostoucím počtem obyvatelstva důchodového věku se snižují státní dávky na důchod a prodlužuje věk odchodu do důchodu. S tímto úzce souvisí právě důchodová reforma z roku 2013, při které vzniká nově II. pilíř (důchodové spoření), do kterého je možné dobrovolně vstoupit od 1. ledna 2013. Stávající penzijní připojištění se státním příspěvkem se přesunulo do pilíře III., který se nazývá doplňkové penzijní spoření.

Reforma přinesla revoluci v zajištění ve stáří. Kdo by si i nadále spořil pouze pomocí I. pilíře, tak by ve stáří měl důchod nejnižší. Naopak, kdo se v dnešní době rozhodne investovat do pilíře I., II. i III., měl by být ve stáří zajištěn. Podle předpokladů je v budoucnu očekáván pokles důchodů z I. pilíře o 30%. [4]

2 Důchodový systém

2.1 Základní modely důchodových systémů

Všechny systémy důchodového zabezpečení se dají členit podle několika kritérií. Těmi jsou: povinné či dobrovolné členství, veřejný nebo soukromý management, pojištění a redistribuce, zda jde o fondový či průběžný systém, ale také zda je systém definován podle dávek nebo podle příspěvků. Finanční výpomoc ve stáří lze zajistit pomocí zaměstnavatelských fondů, soukromých penzijních fondů, osobními úsporami a životním pojištěním. V případě ostatních investic, lze investovat do vlastních dětí či nemovitostí.

Musíme však rozlišovat několik typů systémů, kterými jsou:

- PAYG DB – průběžně financované, dávkově definované
- PAYG DC – průběžně financované, příspěvkově definované
- FF DC – fondově financované, příspěvkově definované
- FF DB – fondově financované, dávkově definované

Tyto modely lze mezi sebou při vzniku důchodového systému volně kombinovat. Každý systém má však své výhody i nevýhody. Výhodou veřejných průběžných systémů je jejich odolnost vůči inflaci, možnost vyrovnat důchodový systém podle parametrů, ale také to, že nepodléhají výkyvům na kapitálových trzích. Na druhou stranu jsou nevýhodné kvůli vysokému přerozdělování, povinným příspěvkům a na vlivu demografického vývoje.

Oproti tomu soukromé fondové penzijní systémy jsou více individuální, zaplacené prostředky odpovídají jednotlivým dávkám, mají nízké daňové zatížení a jsou méně zatíženy demografickým vývojem. Ovšem i fondové systémy mají své nevýhody. Například nejsou pojištěny proti depresi, nikdo nezajistí rizika, která přináší kapitálový trh, ani průměrnou roční inflaci. [4]

2.1.1 Bismarckův a Beveridgeův model

V rámci západoevropských důchodových systémů zaznamenáváme dva hlavní modely, kterými jsou Bismarckův a Beveridgeův.

Bismarckovská tradice je odvozena od systému, který byl zaveden v Německu kancléřem Otto von Bismarckem v roce 1889. Tehdy vznikl systém starobních

a invalidních důchodů. Po nich se mění systém zdravotního a úrazového pojištění. Bismarckův model usiloval o udržení životní úrovně pojištěných.

Beveridgeův koncept sahá až do roku 1942, kdy William Beveridge uveřejnil zprávu o „sociálním pojištění a příbuzných službách“, v níž zmiňuje svůj cíl svobody a nedostatku. Tento systém je založen na přerozdělování, které je zajištěno daněmi a transfery. Je to systém, který ochraňuje občany proti chudobě. [4]

Tabulka 1 Srovnání Bismarckovského a beveridgeovského modelu důchodového pojištění

	<i>Bismarckovský model</i>	<i>Beveridgeovský model</i>
<i>Cíl</i>	udržení příjmu	plošné
<i>Dávky</i>	vztažené k příjmu	plošné
<i>Financování</i>	příspěvky	zdanění
<i>Správa</i>	tripartita	veřejná

Zdroj: Marek Loužek, Důchodová reforma ISBN 978-80-246-2612-3

Při srovnání obou systémů je možné vidět, že Bismarckovský model se snaží zachovat dávky podle příspěvků hrazených v sociálním pojištění, Beveridgeovský model naopak poskytuje stejnou výši dávek každému. Oba dva systémy vystupují jako veřejné, avšak v případě podílu na vedení jsou u Bismarckovského zařazeni i zaměstnavatelé a zástupci odborů, kdežto správa Beveridgeovského modelu je čistě státní. [4]

2.1.2 Třípilířový model důchodového systému

90. léta 20. století přinesla nový koncept v důchodovém systému, ve kterém Müller poukazuje na přechod od průběžných systémů k soukromým fondům. Tato hospodářská politika se ujala. Dokonce argumentem Světové banky bylo, že veřejné penze průběžných systémů jsou mimo kontrolu. Jejich slabostí je jednopilířovitost a slabý vztah mezi příspěvkem a důchodem. Doporučuje tedy zavedení třípilířového důchodového zabezpečení. [4]

První pilíř, který je veřejně řízen, by měl zajistit zmírnění chudoby důchodců díky základní penzi. Druhý se skládá z individuálně definovaných příspěvkových plánů a třetí pilíř by obsahoval dobrovolné spoření. Koncept této důchodové reformy od Světové banky měl své zastánce, ale i odpůrce. U prvního a třetího pilíře nebyl důvod k pochybnostem, ovšem s největší kontroverzí se setkal pilíř druhý, který znamenal povinné příspěvky do soukromých penzijních fondů. Hlavním argumentem bylo, že není jisté, zda jsou soukromé fondy schopny zaručit vyšší výnosy než průběžné systémy. Přechod k fondovému

financování však není obranou proti demografickému riziku, investování do fondů je také vysoce rizikové. Některé z certifikovaných společností umožňují přechod do konzervativního programu, kde klienti ochrání své finanční prostředky před rizikem.

Myšlenka pro diverzifikaci penzijních portfolií byla v podstatě správná. V soukromém zájmu by se měl postarat každý jedinec, avšak ve veřejném zájmu bude penzijní spoření s největší pravděpodobností garantované státem. [4]

Tabulka 2 Porovnání výhod a nevýhod Průběžných a Soukromých fondových systémů

	<i>Průběžné systémy</i>	<i>Soukromé fondové systémy</i>
Makroekonomická rizika		
<i>Šoky ve výstupu</i>	nižší příjmy, ale účinky na jednotlivce mohou být zmírňovány	možné efekty na financování, které nemohou být zmírňovány
<i>Nezaměstnanost</i>	nižší příjmy, ale účinky na jednotlivce mohou být zmírňovány	žádný účinek na financování, ale postižení jednotlivci přijímají nižší budoucí výnosy
<i>Nízký růst mezd</i>	nižší příjmy, ale účinky na jednotlivce mohou být zmírňovány	žádný účinek na financování a běžnou úroveň příspěvků
<i>Finanční krize (deprese, hyperinflace)</i>	možné nižší příjmy, ale účinky na jednotlivce mohou být zmírňovány	omezená nebo dokonce zrušená akumulovaná zásoba
<i>Nízké míry výnosu</i>	žádné přímé účinky na financování a výnosy	žádné účinky na financování, ale nižší výnosy
Demografická rizika		
<i>Vysoký poměr závislosti</i>	zhoršující se finance	žádný přímý účinek na financování a výnosy
<i>Menší pracovní síla</i>	vyšší mzdy a budoucí výnosy	nižší příjmy a budoucí výnosy
Politická rizika		
<i>Změna kontraktů</i>	relativně snadná	obtížná
<i>Citlivost na fiskální situaci</i>	vysoká	nízká

Zdroj: Marek Loužek, *Důchodová reforma* ISBN 978-80-246-2612-3

2.1.3 Průběžný a fondový systém

Velmi těžkou otázkou v rámci důchodového systému zůstává, zda zvolit průběžný či fondový systém. Každý z těchto systémů má svůj dopad na úspory jednotlivce. [4]

2.1.3.1 Aaronovo pravidlo

Základním bodem pro výběr správného systému je Aaronovo pravidlo, které se řídí vzorcem: $m + g > r$

Na pravé straně nerovnice leží r , které znamená míru výnosu soukromých penzijních fondů na kapitálovém trhu. Na levé straně leží míra výnosu průběžného systému, který se skládá z růstu populace m a růstu průměrných mezd g . Bude tedy jen záležet, zda míra výnosů soukromých penzijních fondů překročí míru výnosu průběžného systému či nikoliv.

V případě povinných fondů by vláda měla regulovat sektor penzijních fondů, aby garantovala minimální důchody. Ovšem vysoké regulace a investice do bezpečnějších instrumentů nevedou k příliš vysokým výnosům. Nevýhodou fondového systému je jeho obtížnější převod úspor do jiné formy úspor před dosažením důchodového věku.

Ovšem ani při splnění podmínek pro Aaronovo pravidlo ještě neznamená, že investování do jednoho z fondů je výhodnější než do druhého. Samo pravidlo nepočítá se smíšenými systémy, které jsou z části průběžné a z části fondové, či změnou míry důchodových příspěvků. Volbu mezi různými systémy financování důchodů nelze učinit jen na základě efektivnostního kritéria, ale je potřeba brát v úvahu i rozdělení mezi generace. Nelze vykonat důchodovou reformu, při níž by si všechny generační skupiny polepšily. [4]

2.1.3.2 Ovlivnění úspor těmito systémy

Se stárnutím populace dochází ke snížení míry úspor, kapitálových zásob i růstu, negativně je také ovlivněn trh práce. Tyto zápory nastávají jak ve fondových systémech, tak v průběžných systémech. Ohledně dopadu na úspory bylo několik názorů. Například roku 1974 Feldstein argumentoval tím, že soukromé spoření je oslabeno sociálním pojištěním. Naopak fondový systém přispívá ke zvýšení míry úspor, ale i navýšení hospodářského růstu. On sám by fondové spoření zavedl jako povinné, aby se i nezodpovědní občané měli v důchodu dobře. [4]

Na druhé straně Barro tvrdil roku 1978, že sociální pojištění na úspory v dynastickém modelu rodiny bude neutrální. Povinný penzijní systém netvoří žádné nové „bohatství“, ale pouze vytěsňuje soukromé úspory. Sám Barro, měl větší pravdu. Úspory soukromé vytěsňují úspory veřejné.

Fondy sice nahrazují povinný průběžně placený systém, lidé však povinné penzijní fondy vnímají jako náhražku za dobrovolné úspory, která nemusí být pozitivní. Druhým problémem při investování do penzijních fondů (ať už dobrovolně, či povinně) je, že nemůže s penězi manipulovat až do svého odchodu do důchodu. Na druhou stranu povinné spoření bere lidem peníze, které by mohli využít jinak. [4]

2.1.3.3 Náklady na přechod mezi průběžným a fondovým systémem

Výhodou fondového systému by měla být bezesporu stimulace úspor. Ovšem mnoho příznivců nebere v potaz náklady přechodu, které vzniknou v případě důchodové reformy. Vytvořila by se skupina lidí mezi mladými, kteří by měli nový systém, a starými, kterých by se týkal ještě systém průběžný. Tato skupina by obsahovala lidi, kteří by museli přispívat do státního systému dvakrát. Jednou na svůj důchod a podruhé na důchod svých rodičů. Autoři důchodové reformy navrhnou zatížení této generace řešit pomocí tzv. dluhopisů uznání financujících celou reformu. Nikde však není uvedeno kdo, a kdy dané dluhopisy státu zaplatí. Pro předpoklad hrazení nákladů z dluhopisů D , kdy půjčené peníze stát investuje na úspory do soukromých penzijních fondů, se v okamžiku reformy kapitál bude rovnat vzniklému dluhu S

$$D = S$$

Po n letech by dluh narostl podle úrokové míry. Na druhé straně úspory by také vzrostly podle úrokové míry, která je určena pro spoření.

$$D(1+i)^n = S(1+i)^n$$

V tomto ohledu se dostáváme k výsledku, kdy zvýšení blahobytu pomocí dluhopisů je pouze iluzorní.

Důchodový systém by se dal také nazvat „perpetuum mobile“, kdy v případě, že v dnešní době budeme méně spotřebovávat a více spořit, budeme mít větší důchod v budoucnu na úkor dnešní doby, naopak v případě větší spotřeby a nižšího spoření dosáhneme v budoucnu nižšího důchodu.

Odhady nákladů pro přechod z průběžného systému na fondový jsou tedy vysoké. V případě, že bychom chtěli, aby současní důchodci pobírali starobní důchod jako dnes

a střední generace viděla nějaké peníze z průběžného systému, musely by se náklady rovnat polovině až dvojnásobku HDP. Dnešní generace má dvě možnosti, buď zaplatí vyšší daně dnes, nebo zaplatí vyšší daně v budoucnu. Jiných možností není. Žádnou reformou nelze vyřešit problém mezigeneračního konfliktu v zemi. Dnešní větší spoření ovšem není zárukou vyššího důchodu v budoucnu. Nikde totiž není prokázáno, že dnešní mladá generace při pravidelných úsporách dosáhne stejného důchodu jako jejich rodiče.[4]

3 Důchodový systém České republiky

V současné době se důchodový systém v České republice skládá ze tří pilířů. Důchodového pojištění, důchodového spoření a doplňkového penzijního spoření. Nebylo tomu tak vždy. Do roku 1994 byl důchodový systém postaven pouze na prvním pilíři, kterým bylo důchodové pojištění. V tomto roce do tohoto zavedeného systému přibýlo penzijní připojištění se státním příspěvkem. Druhý pilíř byl do našeho důchodového systému zaveden roku 2013. Tímto pilířem je důchodové spoření. Tento rok se také upravil pilíř třetí, kdy penzijní připojištění se státním příspěvkem bylo nahrazeno doplňkovým penzijním spořením. V současném tří-pilířovém systému je však stále základním a zásadním prvkem.

V současné době je starobní důchod regulovaný státem pomocí prvního pilíře, čehož využívá přibližně 95% důchodců. V budoucnu však většina bude muset sehnat ještě jiný zdroj svých příjmů, mimo peněz od státu. Počítá se s poklesem důchodů a prodloužením věku odchodu do důchodu. Postupné navyšování věku odchodu bylo již součástí „malé důchodové reformy“ v roce 2011. V tomto roce se změnil systém výpočtu, kde v případě minulého byly v nevýhodě osoby s vyššími příjmy oproti osobám s nižšími. Došlo tedy k růstu důchodů z nadprůměrných příjmů a k menšímu poklesu důchodů z příjmů nižších. Nejpriznivější podmínky pro osoby s nižšími příjmy jsou v České republice obsaženy v prvním pilíři, pro osoby s příjmy nadprůměrnými je tento způsob zaopatření nevýhodný. Důchodové pojištění neboli první pilíř je však v našich podmínkách povinné. [2]

3.1 Charakteristika jednotlivých pilířů

Jak již bylo zmíněno, důchodový systém České republiky se skládá ze tří pilířů, do kterých lze investovat současně. [2]

3.1.1 Důchodové pojištění (první pilíř)

Důchodové pojištění tvoří základní pilíř důchodového systému České republiky. Účast v něm je povinná mimo studentů, osob na mateřské dovolené, osob na úřadu práce a osob plně invalidních, kteří nemají udělenou výjimku na přivýdělek. Do určité míry se tedy státní příspěvky odvíjejí od výše příjmů, kterých člověk dosáhl v době své profesní

kariéry. Přičemž osoby s vyššími příjmy dostávají menší příspěvky, než by obdrželi v případě rovnoměrných výpočtů. Povinnou účast mají osoby, které splnili stanovené podmínky. Další možností je dobrovolná účast v případě nesplnění těchto podmínek. Penze, kterou účastníci důchodového pojištění dostanou, je vyplácena ze státního rozpočtu. Do tohoto rozpočtu se peníze dostanou pomocí pojistného na důchodové pojištění.

Kromě českých podmínek je potřeba pro účast v důchodovém pojištění zohlednit mezinárodní pravidla, jako jsou koordinační nařízení EU a mezinárodní smlouvy o sociálním zabezpečení. Primární možnost podílet se na důchodovém pojištění mají: zaměstnanci v pracovním poměru, příslušníci státních orgánů, osoby samostatně výdělečně činné. Zaměstnanci v tomto případě musejí být v zaměstnání déle než patnáct kalendářních dnů, které však nemusí následovat ihned po sobě a musí být zaměstnání v České republice. V případě zaměstnání v jiném státě je důležité, zda se účastní důchodového pojištění tam nebo v ČR. Podmínkou pro účast osob samostatně výdělečně činných je vykonávání této činnosti na území našeho státu, či mimo území, ale pouze s českým oprávněním.

V případě zaměstnanců je jejich povinností odvádět příspěvky jen na důchodové pojištění, protože dávky nemocenského pojištění a státní politiky zaměstnanosti za ně odvádí zaměstnavatel. Základem pro výpočet pojistného je veškerý příjem zúčtovaný zaměstnanci za vykonávání jeho zaměstnání, které je zároveň plátcem nemocenského pojištění. Základ pojistného ovšem nesmí překročit 48násobek průměrné mzdy. Pro rok 2015 tato částka činí 1 277 328 Kč. Příjmy, které přesáhnou tuto hranici, nejsou do pojistného počítány. Důležitým aspektem pro výpočet pojistné částky je, zda se účastník podílí na druhém pilíři či nikoliv. V případě že ano, bude odvádět do prvního o 3% méně než obvykle. Pojistné u zaměstnanců je vypočítáváno zaměstnavatelem, který tento podíl strhává z jejich mzdy a odvádí ho spolu se svou částí pojistného.

Osoby samostatně výdělečně činné¹ mají povinnost přihlásit se k důchodovému pojištění a příspěvku na státní politiku zaměstnanosti. Nemocenské pojištění je pro ně dobrovolnou platbou. Tyto osoby mají povinnost odvádět daně ze svých daňových základů. Z této částky musí do důchodového pojištění platit 50% jako svůj základ. Ovšem tento základ si mohou libovolně navýšit. Maximální výše vyměřovacího základu je pro OSVČ stejná jako pro zaměstnance. I samostatně výdělečně činné osoby mají sníženou sazbu pojistného o 3% v případě, že se účastní důchodového spoření. [2]

---

¹ Dále jen OSVČ

Třetí a poslední skupinou účastníků jsou osoby dobrovolně se podílející na důchodovém pojištění. Jejich příspěvkem je pouze pojistné, které má speciální vyměřovací základ. Toto pojistné se pohybuje v rozmezí mezi čtvrtinou průměrné mzdy a jejím čtyřnásobkem. [2]

Pro upřesnění jednotlivých sazeb pojistného je přiložena následující tabulka:

Tabulka 3 Sazby pojistného na sociální zabezpečení (%)

	<i>Celkem</i>	<i>Nemocenské pojištění</i>	<i>Důchodové pojištění</i>	<i>Příspěvek na státní politiku zaměstnanosti</i>
<i>Zaměstnavatel</i>	25	2,3	21,5	1,2
<i>Malý zaměstnavatel</i>	26	3,3	21,5	1,2
<i>Zaměstnanec – při neúčasti na důchodovém spoření</i>	6,5		6,5	
<i>Zaměstnanec - při účasti na důchodovém spoření</i>	3,5		3,5	
<i>OSVČ – při neúčasti na důchodovém spoření</i>	29,2		28	1,2
<i>OSVČ – při účasti na důchodovém spoření</i>	26,2		25	1,2
<i>Osoba dobrovolně účastná důchodového pojištění – při účasti na důchodovém spoření</i>	28		28	
<i>Osoba dobrovolně účastná důchodového pojištění – při účasti na důchodovém spoření</i>	30		30	

Zdroj: ing. Lucie Rytířová, Důchodový systém v České republice ISBN 978-80-7263-821-5

S těmito sazbami pojistného úzce souvisí také poskytované dávky v důchodu. Každý důchod je složen z několika částek. Z pevné částky (neboli základní výměry) a z částky, která je mu vypočítána na základě délky pojištění a výše jeho vydělaných peněz. Této sazbě se říká procentuální výměra.

Základní výměru mají všichni pojistníci stejnou. Jedná se o 9% z průměrné měsíční mzdy, která je pro rok 2015 v tuto chvíli stanovena na 2400 Kč. [2]

Procentuální výměra je jiná pro každý důchod, protože záleží na době pojištění a také dosažených příjmech dotyčného během jeho aktivní kariéry. Tyto příjmy se

přepočítají pomocí koeficientů nárůstu všeobecného vyměřovacího základu na roční vyměřovací základ. Z tohoto základu se vypočítá osobní vyměřovací základ, který se pomocí redukčních hranic upraví tak, aby z příjmů nad dané hranice bylo přičteno jen určité procento. Zde se objevuje pravidlo, že osoby s nižšími příjmy mají svůj vyměřovací základ podobný svým příjmům a důchodové pojištění je pro ně výhodné a osoby s vyššími příjmy dosahují nižšího vyměřovacího základu, protože se v rámci solidarity podílejí na základu osob s příjmy nižšími a tudíž pro ně důchodové pojištění není tak výhodné, ale bohužel pro ně je povinné. [2]

Jednotlivé procentní hodnoty jsou znázorněny v následující tabulce:

Tabulka 4 Redukční hodnoty pro osobní vyměřovací základ (%)

	30. 9. až 31. 12. 2011	1. 1. až 31. 12. 2012	1. 1. až 31. 12. 2013	1. 1. až 31. 12. 2014
<i>do 1. redukční hranice</i>	100	100	100	100
<i>od 1. do 2. redukční hranice</i>	29	28	27	26
<i>od 2. do 3. redukční hranice</i>	13	16	19	22
<i>nad 3. redukční hranici</i>	10	8	6	3
<i>1. redukční hranice</i>	44 % průměrné mzdy		11 389 Kč	
<i>2. redukční hranice</i>	116% průměrné mzdy		30 026 Kč	
<i>3. redukční hranice</i>	400% průměrné mzdy		103 536 Kč	

Zdroj: ing. Lucie Rytířová, *Důchodový systém v České republice* ISBN 978-80-7263-821-5

Jak je vidět na obrázku, jsou stanoveny 3 hraniční hodnoty, mezi kterými se pohybují příjmy potřebné pro vytvoření osobního vyměřovacího základu. V případě příjmů do první redukční hranice je do důchodového pojištění zohledněn celý příjem. V roce 2015 má Ministerstvo práce a sociálních věcí v plánu zrušit prostřední redukční hranici, kdy do první skupiny půjde 100 procent příjmů, od první do druhé 26 procent a nad druhou hranici se nebudou zohledňovat žádné další příjmy.

Starobní důchod je vyplácen v případě splnění dvou podmínek:

- Dosažení důchodového věku. Ten se každým rokem prodlužuje (např. osoby, které se narodily v roce 1977, musejí dosáhnout důchodového věku 67 let). U osob narozených po roce 1977 se důchodový věk vypočítá přičtením dvojnásobku rozdílu mezi jejich rokem narození a rokem 1977. Tento výsledek představuje počet měsíců, které se k 67 rokům přičtou

- Dosažení potřebné doby pojištění, kdy před rokem 2010 se stačilo pojišťovat 25 let. Od tohoto roku se každý nový rok přičte jeden potřebný rok pojištění. [2]

3.1.1.1 Výhody a nevýhody prvního pilíře

Hlavní výhodou prvního pilíře je, že se jedná o státem spravovaný, a tím i garantovaný systém. S tím je ovšem spojena i jedna nevýhoda, kdy stát může kdykoliv upravit základní parametry pro výpočet jednotlivých dávek, a tak není jisté, jak velké příjmy z této části pojištění můžeme v budoucnu očekávat. Těchto úprav se nejvíce dotýká současná demografická situace, při které ubývá výdělečně činných osob na jednoho důchodce. Na rozdíl od druhého a třetího pilíře není první pilíř závislý na vývoji kapitálových trhů a znehodnocování investic, ale jen na inflaci a nárůstu průměrných mezd. Výhodu mají osoby s nižšími příjmy, oproti osobám s vyššími příjmy. Zásadní nevýhodou, kterou v současné chvíli nelze změnit je, že jednotlivým plátcům není umožněna kontrola již odvedených prostředků a státní správa nemá povinnost předkládat žádná vyúčtování, kam přijaté povinné odvody přiděluje. Celý obnos propadá do státního rozpočtu, kde se dále dělí. [2]

3.1.2 Důchodové spoření (druhý pilíř)

Toto spoření bylo jako druhý pilíř zavedeno až v rámci důchodové reformy od 1. ledna 2013. Důchodové spoření je dobrovolné, a kdokoliv, kdo splnil podmínky pro účast, se může zapojit. Druhý pilíř je založen na fondovém financování, kdy prostředky účastníků spravují penzijní společnosti, které je investují na kapitálových trzích. Vložené prostředky se nestávají majetkem těchto společností, ale zůstávají majetkem účastníka, který je vložil.

Penzijní společnosti musejí být vlastníkem licence pro poskytování a vytváření důchodových fondů. Jejich činnost je kontrolována a regulována Českou národní bankou. V rámci druhého pilíře získalo v České republice toto povolení pouze šest pojišťoven, které zároveň patří mezi jedenáct z pilíře třetího. Jsou jimi:

- Allianz penzijní společnost
- Penzijní společnost České pojišťovny
- Penzijní společnost České spořitelny
- ČSOB Penzijní společnost
- KB Penzijní společnost

➤ Raiffeisen penzijní společnost

Každá penzijní společnost má povinnost vést pro každého účastníka speciální důchodový účet, na kterém zaznamenává stav jeho prostředků a přičítá jejich zhodnocení. Všechny penzijní společnosti, které poskytují možnost investic v rámci druhého pilíře, obhospodařují prostředky účastníků v důchodových fondech, které jsou vytvářeny na základě povolení České národní banky². Ačkoliv by se dalo říct, že na vlastnictví důchodového fondu se podílejí všichni účastníci druhého pilíře, kteří u dané společnosti mají své prostředky, tak práva a povinnosti na tyto fondy patří právě této penzijní společnosti. [2]

Nejčastěji se jedná o čtyři typy důchodových fondů:

- Důchodový fond státních dluhopisů
- Konzervativní důchodový fond
- Vyvážený důchodový fond
- Dynamický důchodový fond

Všichni účastníci mají právo mít své prostředky investovány v jednom fondu, nebo se rozhodnout rozložit své investice mezi více fondů podle zvolené investiční strategie.

Důchodový fond státních dluhopisů je nejméně rizikový, ale také nejkonzervativnější, protože by měl investovat do českých státních dluhopisů a pokladničních poukázek, ale také do dluhopisů zemí OECD a EU. Co se týká celkových vložených prostředků, tak devadesát procent z nich musí být investováno do dluhopisů a krátkodobých dluhopisů. S nízkým rizikem investičních nástrojů důchodového fondu je spojen velmi nízký výnos, který se odhaduje na dvě až tři procenta ročně. Tento fond je závislý na postavení České republiky. V případě, že by měla finanční potíže a byl problém s vyplácením finančních dávek, byl by účastník postižen nejen omezením v rámci pilíře prvního, ale také postižen v rámci pilíře druhého.

Konzervativní důchodový fond by měl stejně jako důchodový fond státních dluhopisů být méně rizikový s agresivnějším stylem investování. Je určen převážně k uchování a zhodnocení prostředků pro výplatu dávek, protože se vyznačuje vysokou likviditou. Investice tohoto fondu budou tedy omezeny určitými pravidly, která zaručí, že nebude jeho hodnota kolísat v takových rozměrech jako u fondů dalších.

---

² Dále jen ČNB

Nejčastějšími investičními nástroji pro tento fond jsou: dluhopisy a zahraniční dluhopisy, vklady, termínované vklady s lhůtou splatnosti do dvou let, ale také některé podílové listy. Výnosy tohoto fondu by podle očekávání měly dosahovat tří až čtyř procent ročně

Vyvážený důchodový fond má možnost stejných investic jako konzervativní. Na rozdíl od něj může investovat do akcií a zahraničních akcií přijatých na evropských trzích s tím, že v nich může mít uloženo až čtyřicet procent celkového majetku. Oproti prvním dvěma fondům musí být zajištěno pouze sedmdesát pět procent majetku proti měnovému a úrokovému riziku. Tímto je o něco rizikovější, ale očekávaný výnos je pro tento fond kolem čtyř až pěti procent ročně.

Dynamický důchodový fond je ze všech čtyř fondů nejrizikovější, protože má možnost mít až osmdesát procent svého majetku v akciích a zajištění proti úrokovému a měnovému riziku je povinna pouze pro padesát procent veškerého majetku. S tímto rizikem jsou však spojeny očekávané výnosy pěti až sedmi procent ročně. [2]

Všechny čtyři důchodové fondy jsou přehledně srovnány v následující tabulce:

Tabulka 5 Srovnání důchodových fondů

<i>Důchodový fond</i>	<i>Investiční nástroje</i>	<i>Rozložení investic</i>	<i>Zajištění proti měnovému a úrokovému riziku</i>	<i>Výnosnost fondu (%)</i>
<i>Důchodový fond státních dluhopisů</i>	České státní dluhopisy, pokladniční poukázky, dluhopisy zemí OECD a EU	90% majetku v dluhopisech, 10% k řízení likvidity	10% celkového majetku	2 - 3
<i>Konzervativní</i>	Dluhopisy a zahraniční dluhopisy, vklady, termínované vklady do 2 let, podílové listy	Maximálně 30% majetku v korporátních dluhopisech a dluhopisech zemí mimo OECD		3 - 4
<i>Vyvážený</i>	Stejně jako konzervativní fond + akcie a zahraniční akcie na evropských regulovaných trzích	Maximálně 40% v akciích	Povinnost pouze 75% majetku	4 - 5
<i>Dynamický</i>	Akcie, nástroje s nižším ratingem	Až 80% majetku v akciích	Povinně pouze 50% majetku	5 - 7

Zdroj: ing. Lucie Rytířová, Důchodový systém v České republice ISBN 978-80-7263-821-5

Odměňování jednotlivých penzijních společností je u nás regulováno zákonem. Tyto společnosti mají nárok na úplatu z majetku v určitých procentech. Tato procenta musejí být stanovena ve statutu důchodového fondu, aby účastník, který do tohoto fondu investuje, věděl, jaké poplatky bude muset hradit z hodnoty svého majetku. [2]

Přehled jednotlivých procentních úplat je znázorněn v následující tabulce.

Tabulka 6 Úplaty penzijním společností z jednotlivých fondů

<i>Důchodový fond</i>	<i>Výše úplaty z průměrné roční hodnoty majetku (%)</i>
<i>Důchodový fond státních dluhopisů</i>	0,3
<i>Konzervativní důchodový fond</i>	0,4
<i>Vyvážený důchodový fond</i>	0,5
<i>Dynamický důchodový fond</i>	0,6

Zdroj: ing. Lucie Rytířová, Důchodový systém v České republice ISBN 978-80-7263-821-5

Úplatu si penzijní společnost vyplácí pouze v případě, že aktuální hodnota investičního fondu přesáhla průměrnou hodnotu od jeho vzniku. Na důchodových fondech jednotlivé společnosti vydělávají pomocí poplatků, které mají zákonem povoleny. Výše poplatků jsou uvedené pouze maximální, neznamená to však, že se tím společnosti musí řídit. Mohou si stanovit poplatky nižší nebo žádné. [2]

Mezi nejčastější druhy poplatků patří:

- Změna strategie spoření (1 ročně zdarma, poté maximálně 500 Kč)
- Převod prostředků k jiné společnosti (zdarma po 5 letech spoření, dříve max. 800 Kč)
- Odeslání výpisu vícekrát než jednou ročně

Právo účasti na druhém pilíři má vzhledem k její dobrovolnosti téměř každý. Jediným omezením je pro účastníka splnění podmínky plnoletosti, ale nejpozději do kalendářního roku, ve kterém dosáhne 35 let. Teoretickým účastníkem může být i člověk, který již dosáhl důchodového věku, stále si přivydělává prací a nepobírá dávky starobního důchodu. [2]

Před zahájením účasti je nutné si nejprve vybrat penzijní společnost, která zájemci poskytne krátký a stručný dotazník, na základě kterého pro něj vytvoří nejideálnější investiční strategii. Tu může zájemce přijmout nebo odmítnout a vytvořit si strategii rozložení investic podle sebe. Zvolenou strategii může libovolně měnit, kdy jednou ročně má tuto změnu zdarma, další se odvíjí od přístupu a poplatků pojišťovny. Penzijní

společnosti musí v případě agresivních investičních strategií podle zákona přesunout v určitém věku účastníka jeho prostředky do méně rizikových fondů, aby byl pojištěn před riziky týkajícími se výkyvů hodnot. O tomto přesunu mají povinnost účastníka informovat nejméně 60 dní před jeho vykonáním.

Do druhého pilíře přispívá pouze sám zaměstnanec. Zaměstnavatel do tohoto pilíře neodvádí za svého zaměstnance nic. Sazbou pojistného placenou do tohoto pilíře je pět procent. Ty se rozdělují na tři procenta, která jsou odvedeny z prvního pilíře a dvě procenta, která musí účastník odvést sám. Sazba pro výpočet je ze stejného základu jako v prvním pilíři. Co se týče zaměstnanců, tak za ty odvádí platbu do důchodového spoření zaměstnavatel. Jejich největší povinností je informovat zaměstnavatele o účasti na důchodovém spoření. Naproti tomu OSVČ nikomu svojí účast oznamovat nemusí. Na konci kalendářního roku podají pojistné přiznání k důchodovému spoření. Základ pro výpočet pojistného bude stejný jako základ pro výpočet pojistného v prvním pilíři. Co se týče osob s dobrovolnou účastí, tak u nich se počítá základ ze základu do prvního pilíře čili dvacet osm procent z jejich vybrané částky, k nim se připočtou dvě procenta. Z nich je pět procent odvedeno do druhého pilíře a dvacet pět procent do pilíře prvního.

Účast na druhém pilíři končí žádostí o výplatu, na jejímž základě vzniká účastníkovi nárok na vyplácení jednotlivých dávek. Tuto žádost může podepsat při dosažení důchodového věku.

Při účasti na druhém pilíři je umožněno zvolení vyplácené dávky. Ta se liší podle vybraného typu při uzavření. Následně si účastník vybere důchod *doživotní*, při kterém jsou mu vypláceny měsíčně stejné dávky až do konce života. V případě, že by si vybral důchod vyplácený *soustavně po dobu 20 let*, je mu po celou dobu vyplácena stejná měsíční částka z jeho naspořených peněz. [2]

3.1.2.1 Výhody a nevýhody druhého pilíře

Hlavní výhodou důchodového spoření je bezesporu vlastnictví naspořených prostředků, které náleží účastníkovi, na druhou stranu není možné dobrovolně ukončit účast na tomto spoření. Další výhodou je nemožnost exekuce na dané úspory. S tím ovšem souvisí riziko insolvence penzijní společnosti nebo problémů na kapitálových trzích. Díky tomu jsou zde ovšem možnosti vyšších úspor, které jsou vypláceny úměrně podle naspořených peněz. Nevýhodu mají jednoznačně osoby, které spoří kratší dobu, protože díky investicím na kapitálových trzích je za delší dobu možné získat více prostředků. [2]

3.1.3 Doplnkové penzijní spoření (třetí pilíř)

Pro třetí pilíř je stejně jako pro druhý charakteristické fondové financování a individuálnost, kdy účastník dostane přesně to, co si naspoří. Na rozdíl od druhého pilíře, je však v tomto pilíři možnost dobrovolného ukončení.

Toto spoření existuje již od roku 2004, avšak v tomto roce bylo pojmenováno jako penzijní připojištění se státním příspěvkem. Jako I. pilíř a tedy doplnkové penzijní spoření, byl zaveden stejně jako důchodové spoření 1. ledna 2013. Do původního připojištění se mohli účastníci registrovat pouze do listopadu 2012. Kdo tak učinil, může i nadále pokračovat v původních podmínkách tohoto pilíře. Od ledna 2013 se veškerá aktiva a pasiva související s penzijním připojištěním přemístila do tzv. *transformovaných fondů*, pomocí kterých je nadále provozováno penzijní připojištění pro stávající účastníky. Pro nové účastníky třetího pilíře již není platné pravidlo nezáporného výnosu jako pro účastníky přihlášené před listopadem 2012. Prostředky nových účastníků jsou uschovány v tzv. *účastnických fondech*. Tyto fondy jsou spravovány penzijními společnostmi. [2]

V roce 2013 byl počet těchto společností jedenáct:

- Aegon Penzijní společnost
- Allianz penzijní společnost
- AXA penzijní společnost
- Conseq penzijní společnost
- Penzijní společnost České pojišťovny
- Penzijní společnost České spořitelny
- ČSOB Penzijní společnost
- Generali Penzijní společnost
- ING penzijní společnost
- KB Penzijní společnost
- Raiffeisen penzijní společnost

Prostředky jednotlivých účastníků eviduje penzijní společnost na osobních penzijních účtech. Tyto peníze jsou složeny z vlastních příspěvků, příspěvků zaměstnavatele a státní příspěvků. Společnost je investuje do účastnických fondů podle zvolené investiční strategie. Získané výnosy připíše zpět na penzijní účet. V případě výnosů, není zaručeno, že nebudou záporné. Podle zákona má společnost povinnost vytvořit povinný konzervativní fond, vedle kterého může vytvářet další účastnické fondy.

Povinný konzervativní fond slouží k uchování a zhodnocení prostředků, které slouží k výplatě dávek. Charakterizují ho investice do vysoce likvidních aktiv. V tomto fondu penzijní společnosti využívají nejčastěji dluhopisy a zahraniční dluhopisy, nástroje peněžního trhu vymezených emitentů, termínovaných vkladů se splatností do 2 let.

Přičemž emitenti dluhopisů a nástrojů peněžního trhu mohou být státy Evropské unie a Organizace pro hospodářskou spolupráci a rozvoj plus jejich centrální banky. Do povinného fondu musí společnost převést prostředky účastníka nejpozději pět let před nárokem na dávky důchodu.

Účastnické fondy jsou vytvářeny vedle povinného konzervativního fondu. Investice jsou v nich agresivnějšího formátu, čímž dosahují vyšších výnosů, které mají riziko vyšší ztráty. Mezi nejčastější investiční instrumenty patří investiční cenné papíry, nástroje peněžního trhu, cenné papíry kolektivního investování, deriváty a vklady.

Transformované fondy jsou vklady účastníků, kteří se přihlásili k penzijnímu připojištění se státním příspěvkem před listopadem 2012. Tyto fondy slibují nezápornou garanci výnosů ze svých investic.

Účastníci penzijního připojištění mají možnost převést své prostředky z transformovaného fondu do fondu účastnického v rámci třetího pilíře. Důvodem pro přesun by mohla být snaha o získání vyšších výnosů. V případě účasti na více penzijních fondech se musí všechny tyto fondy sloučit do jednoho transformovaného a poté se přesunou do fondu účastnického.

Penzijní společnosti mají zákonem regulovaná rizika spojená s investicemi. Regulacemi je omezena maximální investice do investičních cenných papírů, další velice logickou regulací je zákaz nákupu akcií pro účastnický fond od společnosti, která jej vlastní. S regulacemi souvisí informační povinnost penzijních společností vůči ČNB, účastníkům ve formě výročních či pololetních zpráv pro ČNB a ročních výpisů fondu pro jednotlivé účastníky.

S třetím pilířem jsou spojeny také poplatky jednotlivým penzijním společnostem ve formě úplaty. Na úplatu má každá společnost nárok, ovšem maximálně do výše 0,4% průměrné roční hodnoty fondového vlastního kapitálu v účastnickém fondu v případě konzervativního fondu a pro ostatní 2 typy je výše úplaty dvojnásobná. Na úplatu má společnost nárok pouze v případě, že aktuální hodnota majetku přesahuje průměrnou hodnotu od vzniku fondu. Výše úplaty je omezena na 10% z rozdílu mezi aktuální průměrnou hodnotou a nejvyšší průměrnou hodnotou od vzniku fondu.

Stejně jako ve druhém pilíři, tak i v pilíři třetím jsou pro penzijní společnosti stanoveny poplatky, které vytváří příjem za zpracování účastnických požadavků nebo různých změn v rámci jednotlivých fondů.

Dozor v rámci třetího pilíře nad jednotlivými společnostmi vede ČNB a smluvený depozitář, který je i zde soukromoprávním subjektem.

Účast na doplňkovém penzijním spoření je dobrovolná. Její jedinou podmínkou je dosažení věku 18 let a uzavření smlouvy se zvolenou penzijní společností. Smlouvu může mít účastník uzavřeno pouze jednu. V případě uzavření smlouvy nové, musí být nejprve zažádáno o vyplacení dávek ze smlouvy první. Smlouva se dá kdykoliv dobrovolně vypovědět, nejsou-li pobírány dávky na dobu určitou. Tento krok může mít negativní daňové dopady nebo být důvodem pro odebrání poskytnutých státních příspěvků. Tato varianta je nazývána „odbytné“.

Jednotlivé příspěvky účastníků jsou dobrovolné a nejsou závislé na příjmech účastníků. Minimální výše je však stanovena na sto korun měsíčně. Na tuto výši však není stanoven státní příspěvek. Jejich platba probíhá jednou měsíčně nebo po smluvené době. Na toto spoření může přispívat také zaměstnavatel. Vše záleží na dohodě obou zúčastněných stran. Účastník má pouze povinnost to oznámit penzijní společnosti. Příspěvek zaměstnavatele není nijak omezen, doporučuje se však všem zaměstnancům přispívat podle pracovních právních vztahů, aby někteří nebyli v nevýhodě oproti jiným.

Největší výhodou 3. pilíře oproti dvěma předešlým je státní příspěvek, který je poskytován po celou dobu trvání doplňkového penzijního spoření. Tento příspěvek se poskytuje měsíčně, ale pouze za podmínky, že účastník své příspěvky zaplatí v daném termínu, který připadá na 15. v měsíci. Výše státních příspěvků je také závislá na období uzavření smlouvy. V období před listopadem 2012 byla výše jiná, než v období od ledna 2013. Vše názorně ukazuje následující tabulka. [2]

Tabulka 7 Výše státních příspěvků důchodového spoření

Měsíční platba (Kč)	Státní příspěvek do konce roku 2012 (Kč)	Státní příspěvek od ledna 2013 (Kč)
100	50	0
200	90	0
300	120	90
400	140	110
500	150	130
600	150	150
700	150	170
800	150	190
900	150	210
1000 a více	150	230

Zdroj: www.finance.cz

Nový státní příspěvek od ledna 2013 je platný pro všechny účastníky. Jak pro ty, kteří se do tohoto pilíře přihlásili před koncem roku 2012, tak pro ty, kteří se přihlásili až po roce 2013.

Na rozdíl od prvních dvou pilířů je ve třetím pilíři pro účastníka možnost odpočtu daně z příjmů fyzických osob. Z této daně se odečítá pouze část příspěvků, které převyšují 12 000 Kč za rok. Toto daňové zvýhodnění se týká i příspěvků od zaměstnavatele, které se odečítají až do výše 30 000 Kč. Ovšem platí pro sečtení příspěvků na důchodové spoření, příspěvků na penzijní pojištění a na soukromé životní pojištění.

Ve třetím pilíři jsou poskytovány dávky podle dvou různých pravidel na dávky *z doplňkového penzijního spoření* a dávky *z penzijního připojištění se státním příspěvkem*.

Dávky z doplňkového penzijního spoření jsou vypláceny z účastnických fondů. V případě předčasného ukončení smlouvy vznikají nároky na odbytné, které má hodnotu prostředků účastníka ke dni zrušení daného smluvního vztahu. Toto odbytné je ovšem sníženo o státní příspěvek, na který předčasným ukončením zaniká nárok.

Při dosažení důchodového věku vzniká účastníkovi nárok na jednorázové vyrovnání. V rámci účastnických fondů je v ČR možnost tzv. předdůchodu. Takto označovaná penze je na určenou dobu, nebo na přesně stanovenou dobu s přesně stanovenou výší. Při pobírání této dávky není účastník státním pojištěncem v rámci veřejného zdravotního pojištění (nemusí tedy toto pojištění platit). Pouze v případě příjmků platí pojištění z těchto příjmů. Pokud by nebyl schopen naspořit potřebnou sumu pro výplatu pravidelných měsíčních splátek předdůchodu, může si zbývající část sám doplatit v daném okamžiku. [2]

Dávky z penzijního připojištění se státním příspěvkem jsou vypláceny pouze účastníkům, kteří zůstali v transformovaných fondech a nepřestoupili do fondů účastnických. Starobní penze v rámci těchto dávek je poskytována při dosažení věku podle penzijního plánu, ne menšího než 60 let, přičemž musí splnit podmínku příspěvků placených po dobu šedesáti měsíců. Je vyplácena do konce života v podobě pravidelných plateb. Stejně jako v rámci dávek v novém třetím pilíři je možnost jednorázového vyrovnání, které je možné po dosažení penzijního plánu. V případě předčasného ukončení je i zde nárok na odbytné, ale i v případě původního třetího pilíře účastník ztrácí nárok na státní příspěvek, který se vrací zpět státu. [2]

3.1.3.1 Výhody a nevýhody doplňkového penzijního spoření

Hlavní výhodou doplňkového penzijního spoření je vlastnictví naspořených prostředků, jejichž majitelem je konkrétní účastník, který si výši příspěvků do penzijního spoření určuje podle své aktuální finanční situace a v případě, že by neměl dostatek prostředků, může placení přerušit či odložit. Naproti tomu je zde riziko insolvence penzijní společnosti nebo riziko problémů na kapitálových trzích, se kterými jsou spojeny vyšší výnosy. Úspory v tomto pilíři jsou součástí dědictví a odpovídají naspořeným prostředkům.

Výhody penzijního připojištění se státním příspěvkem jsou podobné výhodám doplňkového penzijního spoření, avšak oproti němu mají jistotu nezáporných výnosů a možnost čerpání až poloviny naspořených prostředků po 15 letech spoření. Oproti tomu jsou znevýhodněny konzervativními investicemi a tím i nižší výnosností. [2, 5]

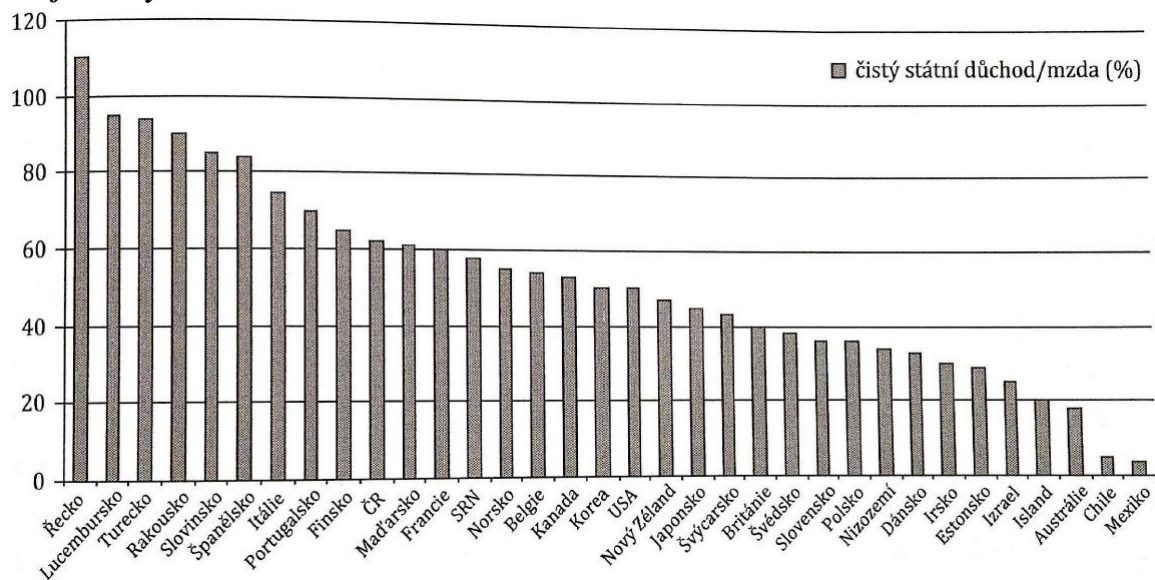
4 Důchodové systémy ve vybraných zemích EU

V rámci důchodových systémů si Evropská unie³ neurčuje žádná pravidla pro jednotlivé státy, a proto jsou jednotlivé důchodové systémy závislé na národních tradicích a místních zvyklostech. Co se přímo Evropských zemí týká, tak ty ve svých penzijních soustavách provádějí větší změny velice opatrně.

Stárnutí populace je problémem všech světových zemí, a tak musela většina států provést reformy. Od devadesátých let se tedy udržují výdaje na důchody v EU pod hranicí dvaceti procent z hrubého domácího produktu⁴. Většina zemí se také přiklání k diverzifikaci důchodových systémů, kdy doplňují svůj průběžný systém fondovými částmi. Další regulační politikou jednotlivých států je prodlužování doby odchodu do důchodu tím, že nabízejí různé bonusy při pozdějším odchodu, nebo naopak horší podmínky pro předčasný důchod.

Všechny tyto regulace jsou důvodem pro stav z roku 2011, kdy podle přiloženého obrázku je možné vidět, že jedenáct zemí poskytovalo čistý státní důchod vůči čisté mzdě dosažené v předdůchodovém věku ve výši více než šedesát procent.

Graf 1 Čistý státní důchod/čistá mzda v zemích OECD

Zdroj: Marek Loužek, *Důchodová reforma* ISBN 978-80-246-2612-3

³ Dále jen EU

⁴ Dále jen HDP

4.1 Německo

Německý důchodový systém je založen na systému průběžného financování z roku 1957. První pilíř není celý financován zaměstnanci, ale je rozdělen mezi zaměstnance a jejich zaměstnavatele. Tento příspěvek je 18,9 % mzdy. Účast v prvním pilíři je stejně jako v ČR povinná. Pro možnost čerpání dávek důchodu z prvního pilíře musí němečtí občané přispívat alespoň pět let a dosáhnout 65 let věku. I zde mají občané možnost předčasného odchodu do důchodu, ale v tomto případě se vyplácené dávky sníží o 0,3 procenta za každý měsíc, který do 65 let chybí.

Důchodový systém v Německu měl dlouhou dobu dávky ve velice výhodné výši pohybující se kolem sedmdesáti procent. V dnešní době však tyto dávky klesly na částku blížící se procentům šedesáti sedmi z předchozích čistých příjmů. Podílu vyplácených dávek se odhaduje na jedenáct procent z HDP.

Druhý pilíř tvoří podnikové penze, které mají společnosti vlastní. Zaměstnanci, kteří na ně přispívají, musí mít garantovanou výši svého vkladu a mohou je čerpat po dosažení důchodového věku.

Třetí pilíř je nepovinné dobrovolné pojištění či spoření, které je spojeno s životním pojištěním. Produkty tohoto pilíře fungují jako soukromě příspěvkově definované penzijní plány.

Podnikové zaopatření bylo do roku 2001 pouze dobrovolnost zaměstnavatele. Od roku 2002 však mají zaměstnanci právo požadovat podnikový důchodový plán. Ani toto opatření v tomto roce účast nezvýšilo. Německý důchodový systém je sám o sobě velice náročný na údržbu. Velká štedrost a ekvivalence jsou v dnešní době otázkou udržení těchto standardů a principů. [4]

4.2 Velká Británie

Velká Británie je jedna z mála zemí, která má stabilizované důchody a tím nečelí důchodové krizi. Populace nestárne tak rychle, jako v ostatních zemích a vláda proti této krizi poskytla některá opatření. Důchodový systém Velké Británie⁵ je však velice složitý. Jedná se o vícepilířový systém, který zahrnuje širokou škálu produktů, mezi které se řadí například: státní, podnikové či soukromé, dávkově či příspěvkově definované fondy. Každý zaměstnanec je povinen si plánovat svůj vlastní důchod a nese všechna s ním spojená rizika.

---

⁵ Dále jen VB

V prvním pilíři je základní státní důchod, druhý státní důchod, který je závislý na věku občanů a testované dávky. Do tohoto pilíře přispívají zaměstnanci 10% a zaměstnavatelé 11,9%. Vedle základního důchodu je také obsažen odstupňovaný starobní důchod založený na výdělcích od roku 1978.

Druhý pilíř obsahuje podniková schémata stejně jako v Německu, sjednané osobní důchodové pojištění a také kapitálové pojištění. Stejně jako v České republice, ani ve VB není povinné účastnit se druhého pilíře. Nárok na důchod vzniká občanům po dosažení 65 let věku. Při účasti na některém prvku druhého pilíře má zaměstnanec možnost vyvázání z druhého státního důchodu, čímž sníží svůj budoucí důchod z prvního pilíře a přesune část výdajů do pilíře druhého. Výhodnost tohoto rozhodnutí však spočívá na výhodnosti kapitálových trhů. V případě špatné situace se spousta lidí vrací k prvnímu pilíři, ovšem v případě dobré situace na kapitálových trzích se občané o tzv. „contracting out“ pokoušejí častěji.

Od roku 2012 musejí zaměstnavatelé povinně přihlásit své zaměstnance do důchodového programu a platit penzijní příspěvky. Zavedení druhé penze a základní garantovaná dávka jsou v Británii výhodné především pro skupiny s nižšími příjmy. [4]

4.3 Švédsko

Roku 1998 byl zaveden ve Švédsku druhý pilíř, který je povinným spořením do fondů. V tomto novém systému jsou dávky závislé na příspěvcích a celoživotních příjmech jedinců. Tento nový systém má dvě složky NDC a FDC, kdy NDC tvoří první pilíř a FDC pilíř druhý. Veškeré příspěvky jsou hrazeny zaměstnavatelem, který odvádí 10,21% z mezd na starobní penze. Nový systém přináší v rámci státních příspěvků minimální garantovanou dávku, která zajistí minimální životní úroveň ve stáří pro všechny občany. Tato dávka je indexována podle cen a oddělena od složky NDC indexované podle mezd.

V rámci prvního pilíře vznikají individuální účty, které jsou na bázi průběžného financování, a tak se z nich financují dávky dnešním občanům v důchodovém věku. Důchodový věk v tomto pilíři je pružný a pohybuje se od 61 let. Budoucí dávky jsou vázány na celoživotní příjmy, čímž je zajištěna motivace lidí k pracovitosti.

Druhý pilíř je tvořen povinným spořením do fondů, kde mají účastníci možnost výběru fondu, do kterého budou chtít investovat. Na individuální účty jde pouze 2,5% z celkových příspěvků na důchodové pojištění. Volba penzijního fondu v rámci

druhého pilíře lze kdykoliv změnit. V roce 2000 fungovalo přibližně 460 fondů. V dnešní době je tento počet něco kolem 700, z nichž většina je akciových.

Podle tohoto nového systému budou dle předpokladů důchody financovány plně až od roku 2040. V důchodovém systému byla zachována solidárnost, ve formě garantovaného důchodu. Dávky závisí převážně na systému NDC, který má oproti FDC vyšší váhu i prioritu. Budoucí dávky však závisí na každém občanovi a na jeho příjmech. [4]

4.4 Francie

Stejně jako v Německu jsou příspěvky do důchodového systému průběžného financování placeny jak zaměstnanci, tak zaměstnavateli a závisí na jednotlivých příjmech. Dávky jsou vypláceny na základě průběžného financování. Tento systém je ve Francii ještě silnější než jinde v EU. V rámci stárnutí populace tvořili důchody v poměru asi 12,1% HDP. V roce 2030 je tento poměr očekáván na hranici 15%.

První pilíř je průběžně financovaný a závislý na příjmech. 6,75% odvádí zaměstnanci a 8,4% jejich zaměstnavatelé. Oproti ostatním státům není ve Francii stanovený věk odchodu do důchodu, odchází se mezi 60 – 65 lety. Pokud chtějí občané narození po lednu 1955 mít nárok na plnou penzi, musí do důchodu odejít až v 67 letech. Poměr důchodu a čisté mzdy je ve Francii na vysokých 79%. Tento poměr by Francouzská vláda chtěla do roku 2030 snížit na 67%.

Druhý pilíř je zde povinný stejně jako první. Výpočet je založen na systému bodování, kdy se počítá počet let, po které účastník přispíval podle své mzdy. Podle počtu získaných bodů se vypočítává doplňková penze. Příspěvky zde odpovídají příjmům za celé příspěvkové období.

Třetí pilíř je založen na dobrovolné účasti na penzijním připojištění. Jeho součástí je stovka investičních schémat, která jsou vytvářena bankami, pojišťovnami a penzijními fondy. [4]

4.5 Slovensko

Slovensko provedlo částečnou privatizaci důchodového systému podle doporučení Světové banky. V rámci toho byla reforma se zavedením povinného příspěvkově definovaného systému starobního důchodového spoření, která přebudovala současný

system a dobrovolná důchodová schémata posílila na významu. Je zde zaveden tří pilířový systém

První pilíř je stejně jako ve všech zmíněných zemích povinný a průběžně financovaný. I zde je vybrané pojistné využíváno na výplaty současným důchodcům na principu průběžného financování. Důchodový věk je postupně navyšován až na 62 let bez ohledu na pohlaví. Dřívější odchod do důchodu je krácen o 0,5% za každý měsíc před dosažením důchodového věku. Pozdější odchod je naopak zvýhodněn 0,5% bonusem za každý další měsíc.

Druhý pilíř je povinný a příspěvkově definovaný. Účastníky jsou všichni občané v aktivním věku. Účastní se ho tím, že polovina odvodů na sociální pojištění jde na jejich důchodový účet. Přejít na nový systém rozdělil občany na dvě skupiny. Skupinu osob mladších 16 let, kteří nastoupili do druhého pilíře v den nástupu do zaměstnání a odváděli 9% hrubé mzdy pojišťovně a 9% penzijnímu fondu. Druhá skupina lidí starších 16 let se mohli rozhodnout, zda chtějí do druhého pilíře vstoupit či nikoliv.

Třetí pilíř je stejně jako v ČR dobrovolný a záleží na každém, kolik ze svých příjmů bude ochoten investovat, přičemž peníze na těchto účtech může společnost investovat pouze podle klientem zvoleného důchodového fondu a investiční strategie.

Nástup Roberta Fica na post premiéra znamenal významné změny v systému. Do druhého pilíře po přijetí těchto změn mají skončit pouze 3-4% a ne původních 9%. Zbylý rozdíl půjde zpět pro sociální pojišťovny. Tím se oslabil druhý pilíř a posílil pilíř první. [4]

Praktická část bakalářské práce

5 Praktické výpočty v rámci důchodového systému ČR

V rámci důchodového systému bude vláda zvažovat výhody a nevýhody, pro každý z pilířů, jak investovat do jednotlivých pilířů, rozložení prostředků tak, aby v důchodovém systému byla jistota pro budoucí generaci. Vláda si je vědoma, že důchody vyplácené z prvního pilíře jsou nepostačujícím zdrojem. V rámci demografické krize roste počet občanů důchodového věku rychleji, než počet osob věku aktivního. Pokles důchodů v rámci prvního pilíře se bude již týkat mladých lidí, kteří mají nyní do důchodu 25 let.

5.1 I. pilíř

I. pilíř, je spravovaný státem, kam odvádí zaměstnavatel za zaměstnance, či osoba samostatně výdělečně činná, povinně sociální odvody, které mají pevná pravidla.

Příklad 1 Výpočet očekávaného důchodu v rámci I. pilíře

Mladý muž narozen v srpnu roku 1980, který začal pracovat ihned po ukončení vysoké školy v červnu 2006, si do dnešního dne spočítal průměrné hrubé příjmy ve výši 30 000 Kč. V rámci důchodu z prvního pilíře se očekává pokles důchodu o 50-60% s průměrnou roční inflací 2%.

Jednou z možností pro výpočet budoucího důchodu je orientační důchodová kalkulačka na internetové stránce www.penize.cz, která vypočítává předpokládanou výši důchodových dávek podle jednotlivých očekávaných kritérií a spolupracuje se stránkami www.finparada.cz, které se zabývají investicemi, úsporami a důchodovým spořením. Tato kalkulačka nabízí také výpočet zajištění z ostatních pilířů, kterým se budeme věnovat více v další části této kapitoly.

Obrázek 1 Výpočet odhadovaného důchodu v penzijní kalkulačce

PENZIJNÍ KALKULAČKA			
Měsíc a rok narození:	srpen	1980	Pohlaví / počet dětí: muž
Váš věk pro odchod do důchodu je 67 let a 6 měsíců (únor 2048)			
I. PILÍŘ	II. PILÍŘ	III. PILÍŘ	SPOŘICÍ ÚČET
TERMÍNOVANÝ VKLAD	STAVEBNÍ SPOŘENÍ	PRÁVIDELNÉ INVESTICE	DALŠÍ PŘÍJMY
I. pilíř - státní penze ^{i*}			
Vstup do pracovního procesu:	květen	2006	Předpokládaná průměrná inflace (%): 2
Váš průměrný měsíční hrubý výdělek:	30 000		V rámci celé kalkulačky je počítáno s inflací. Výši předpokládané inflace můžete upravit podle vlastního odhadu, nebo ponechte námi nastavenou hodnotu. Od inflace je odvozena také výše průměrné mzdy, ze které se vypočítává maximální vyměřovací základ.
Očekávám, že státní důchod bude oproti výpočtu dle dnešních pravidel nižší o (%):	55		

Zdroj: <http://www.penize.cz/kalkulacky/duchodova-reforma-zajisteni-na-stari>

Po nastavení jednotlivých hodnot nám kalkulačka znázorní předpokládanou hodnotu měsíční dávky důchodu, kterou by získal při odchodu v roce dosažení důchodového věku.

Příklad:

Obrázek 2 Předpokládaná penze z I. pilíře v únoru 2048

I. pilíř - státní penze	
- současný státní důchod	11 932
- státní důchod v budoucnu ^{i*}	5 370

Zdroj: <http://www.penize.cz/kalkulacky/duchodova-reforma-zajisteni-na-stari>

Podle předchozího příkladu, je očekávaný důchod v roce 2048 pro mladého muže 5370Kč, což by byla částka, která rozhodně na zajištění do budoucna nebude dostatečná. Náš důchodový systém je přizpůsoben tak, aby s těmito příjmy počítal, a nabízí pro zájemce účast na dalších pilířích, které mají za úkol tento nízký příjem navýšit.

Pro následující příklady úspor byly použity údaje ze stránek Penzijní společnosti České pojišťovny, která má sídlo v České republice a zároveň vlastní povolení pro poskytování investic v rámci druhého i třetího pilíře od ČNB.

5.2 II. pilíř

Vláda současného premiéra Bohuslava Sobotky se domluvila, že v lednu 2016 bude tento pilíř zrušen. Účastníci tohoto pilíře dostanou své naspořené prostředky zpět a budou se moci rozhodnout, jak je dál využijí. Současný důchodový systém však II. pilíř stále

obsahuje. Neúspěch zavedením takto nastavené důchodové reformy je velmi diskutabilní. Názory na jednotlivé pilíře se různí. Mluvit o pravém důvodu nezdaru, by v současné době bylo spekulativní.

Důležitým poznatkem v rámci přihlášení do druhého pilíře je jeho povinná sazba 5% z hrubé mzdy, z nichž má účastník možnost odvést 3% z povinného prvního pilíře a zbylá 2% musí doplatit ze svých peněžních prostředků. Výhodou je však, že těchto 5% jde výhradně na účastníkův osobní účet a nepoužívá se tedy na financování důchodů dnešní generace. Tato částka se do II. pilíře neplatí v případě, že účastník nemá žádné příjmy (kdyby například přišel o práci nebo byl na nemocenské).

Při účasti na druhém pilíři je nutné si stanovit investiční strategii. Každá penzijní společnost nabízí 4 možnosti investic:

- Důchodový fond státních dluhopisů
- Konzervativní důchodový fond
- Vyvážený důchodový fond
- Dynamický důchodový fond

Důchodový fond státních dluhopisů je s nejnižšími výnosy, ale také nejnižším rizikem a naopak dynamický důchodový fond zahrnuje možnost největších výnosů, ale má předpoklady pro nejvyšší riziko z těchto čtyř.

Uvažujme muže z našeho příkladu č. 1. Mladý muž je v současné době bezdětný a v rámci II. pilíře si začal spořit ihned při jeho vzniku, tedy od 1. ledna 2013.

V následujících výpočtech bude zjištěno, kolik by si do svého odchodu do důchodu byl schopný naspořit u Penzijní společnosti České pojišťovny, kdyby se II. pilíř nerušil. Česká pojišťovna v rámci druhého pilíře nabízí 3 spořicí programy: [6]

- Dynamický spořicí program
- Vyvážený spořicí program
- Konzervativní spořicí program

Každý spořicí program je brán jako vlastní spořicí strategie účastníka. Každý nabízí jiné rozložení investic. Tyto investice jsou rozděleny do 11 fází, ve kterých jsou prostředky postupně přesouvány z dynamického fondu do vyváženého a v poslední fázi se přesunují do fondu konzervativního pro zamezení většího rizika ztráty těsně před dosažením důchodového věku.

Podle online kalkulačky na stránkách Penzijního fondu České pojišťovny by konzervativní strategie měla přinést zhodnocení od 0% do 3%. V rámci vyváženého spořicího programu je očekávaný výnos v rozmezí 3 - 5% a v případě dynamického programu je očekávaná hodnota mezi 5 - 10 %. Ani jeden z těchto výnosů však není jistý.

Jednou z možností je také vytvořit si vlastní investiční strategii, kterou je možné v budoucnu změnit a zajistit si investici prostředků do dynamického fondu na delší časové období.

5.2.1 Spořicí programy v rámci II. pilíře

Tabulka 8 Výpočet v rámci konzervativního spořicího programu

Předpokládané průměrné zhodnocení (%)	2,2
Hrubá mzda (Kč)	30000
Příspěvek do II. pilíře (5% z hrubé mzdy)	1500
Doba účasti leden 2013 - únor 2048 (měsíce)	421
Průměrná roční inflace (%)	2
<p>Měsíční sazba = (průměrné zhodnocení – průměrná inflace)/12 Měsíční splátka = -1500 Počet období = 421</p>	
Naspořená částka v únoru 2048 (Kč, funkce budoucí hodnota)	654 126,08 Kč

Zdroj: vlastní zpracování, program MS Excel

Pro tento spořicí program bylo zvoleno průměrné předpokládané zhodnocení 2,2%. Investice v rámci tohoto programu je spíše udržovacího charakteru. Snaží se udržet hodnotu peněz, aby nebyly příliš ohrožené znehodnocením.

Výnos na konci investičního programu by v tomto případě byl 654126,08 Kč. S tím, že na jeden rok by tato suma byla $654126,08/23 = 28440,26$ Kč, čímž by ke svému důchodu z I. pilíře přičetl dalších 2370,02 Kč měsíčně v případě, že by získané prostředky dále neinvestoval.

Kolik prostředků by byl účastník schopný naspořit v případě, že by se rozhodl pro vyvážený spořicí program, který v průměru očekává výnos 4,5% ročně? Do důchodu odchází v roce 2048 a účastníkem je od roku 2013. Pro tento příklad uvažujeme průměrnou 2% roční inflaci.

Tabulka 9 Výpočet v rámci vyváženého spořicího programu

Předpokládané průměrné zhodnocení (%)	4,5
Hrubá mzda (Kč)	30000
Příspěvek do II. pilíře (5% z hrubé mzdy)	1500
Doba účasti leden 2013 - únor 2048 (měsíce)	421
Průměrná roční inflace (%)	2
Měsíční sazba = (průměrné zhodnocení – průměrná inflace)/12 Měsíční splátka = -1500 Počet období = 421	
Naspořená částka v únoru 2048 (Kč, funkce budoucí hodnota)	1 009 213,89 Kč

Zdroj: vlastní zpracování, program MS Excel

V příkladu je vidět, že by celková naspořená částka v roce 2048 byla 1009213,89 Kč

V případě, že by muž předpokládal dožití věku 90 let a peníze dál neinvestoval, byla by částka na jeden rok $1009213,89/23 = 43878,86$ Kč. Pokud by dávky z druhého pilíře chtěl vyplácet měsíčně, tak by se k jeho důchodu 5370 Kč přičetlo dalších 3656,57 Kč.

Třetím spořicíím programem v rámci Penzijního fondu České pojišťovny je program Dynamický, který má zaručit nejvyšší výnos, který je ohrožen nejvyšší mírou rizika. Výnosnost tohoto programu by podle předpokladů z tabulek měla dosahovat průměrné sazby 7% za průměrné očekávané roční inflace 2%.

Tabulka 10 Výpočet v rámci Dynamického spořicího programu

Předpokládané průměrné zhodnocení (%)	7
Hrubá mzda (Kč)	30000
Příspěvek do II. pilíře (5% z hrubé mzdy)	1500
Doba účasti leden 2013 - únor 2048 (měsíce)	421
Průměrná roční inflace (%)	2
Měsíční sazba = (průměrné zhodnocení – průměrná inflace)/12 Měsíční splátka = -1500 Počet období = 421	
Naspořená částka v únoru 2048 (Kč, funkce budoucí hodnota)	1 712 739,22 Kč

Zdroj: vlastní zpracování, program MS Excel

Při rozhodnutí našeho účastníka pro dynamický spořicí program, by po dosažení důchodového věku činil 1712739,22 Kč, za předpokladu, že velikost inflace bude stále v průměrné výši 2% a dané prostředky nebudou dále investovány.

Při rozpočítání této částky na jednotlivé roky a měsíce vychází platba na jeden rok $1712739,22/23 = 74466,92$ Kč, kterou můžeme rozpočítat na 6205,58 Kč měsíčně, a to za předpokladu bezúročného hospodaření.

5.3 III. pilíř

Do konce listopadu 2012 byla možnost penzijním připojištěním se státním příspěvkem, které v té době nebylo pilířem a mělo zajištění proti riziku záporného zisku. Od ledna 2013 se toto připojištění změnilo na III. pilíř, který se nazývá Doplnkové penzijní spoření, u kterého si stejně jako v případě pilíře druhého účastník vybírá investiční fond, do kterého bude chtít vložit své prostředky.

Investice do tohoto fondu záleží na každém podle jeho uvážení, a proto je příspěvek do třetího pilíře čistě o dobrovolnosti. Ze třetího pilíře je získáván státní příspěvek, který navyšuje zůstatek účastníkovra účtu. Tento státní příspěvek se vyplácí od 90 Kč, při vkladu 300 Kč měsíčně, až do výše 230 Kč, při vkladu 1000 Kč měsíčně. V rámci třetího pilíře má účastník možnost daňového zvýhodnění, které mohou získat pouze v případě, že si přispívají do fondu více než 1000 Kč měsíčně. Odečíst z daní se dá až 12000 Kč ročně. Daňové zvýhodnění může uplatnit také zaměstnavatel, který si může odečíst až 30000 Kč ročně na svého zaměstnance v případě příspěvků do fondu od zaměstnavatele.

Důchod ze třetího pilíře může být vyplácen několika způsoby. Prvním je jednorázová výplata naspořených prostředků, dalšími možnostmi jsou jednotlivé druhy penzí, jako například doživotní a na určitou dobu.

Od ledna 2013 se účty nazývají účastnickými. Smlouvy uzavřené do listopadu 2012 jsou vedeny na účtech transformovaných. Převod prostředků je možný pouze z transformovaného účtu na účet účastnický, ve kterém může zájemce získat vyšší výnos.

Stejně jako v druhém pilíři, i zde penzijní společnost České pojišťovny zajišťuje 4 druhy fondů, do kterých lze investovat, a také zprostředkovává 3 spořicí programy.

Fondy:

- Povinný konzervativní fond
- Spořicí účastnický fond
- Vyvážený účastnický fond
- Dynamický účastnický fond

Spořicí programy:

- Konzervativní spořicí program (s předpokladem průměrného ročního zhodnocení 2%)
- Vyvážený spořicí program (s předpokladem průměrného ročního zhodnocení 3%)
- Dynamický spořicí program (s předpokladem průměrného ročního zhodnocení 4,5%)

5.3.1 Praktické výpočty investic v rámci III. pilíře

Pro předchozí výpočty v rámci II. pilíře jsme uvažovali o muži, který podal žádost o penzijní připojištění v roce 2006. Až do roku 2013 si na svůj účet spořil 500 Kč měsíčně, které zajišťovaly nejvyšší státní podporu. Po roce 2013 navýšil platbu na 1000 Kč. Se svým zaměstnavatelem má uzavřenou dohodu o zaměstnavatelském příspěvku do tohoto pilíře ve výši 1500 Kč měsíčně. Průměrné zhodnocení transformovaného účtu se odhaduje na 1,8% ročně. Začátkem roku 2013 tento muž převedl svůj transformovaný účet na účet účastnický a rozhodl se pro spoření ve vyváženém spořicí programu stejně jako při účasti na II. pilíři. Tento fond má předpoklad průměrného ročního zhodnocení 3%.

Průměrná míra inflace v letech 2006 – 2012 dosahovala podle Českého statistického úřadu 2,6% ročně. V roce 2014 byla průměrná inflace 0,4% ročně. Pro náš příklad předpokládejme průměrnou roční inflaci od roku 2013 ve výši 2% ročně

Tabulka 11 Výpočet výnosů v rámci penzijního připojištění 2006 - 2012

Předpokládané průměrné zhodnocení (%)	1,8
Příspěvek do III. pilíře měsíčně (Kč)	500
Státní příspěvek (Kč)	150
Příspěvek zaměstnavatele (Kč)	1500
Průměrná roční inflace (%)	2
Celkový měsíční příspěvek (Kč)	2150
Počet období přispívání květen 2006 - prosinec 2012 (měsíce)	79
Měsíční sazba = (průměrné zhodnocení – průměrná inflace)/12 Měsíční splátka = -2150 Počet období = 79	
Naspořená částka v prosinci 2012 (Kč, funkce budoucí hodnota)	168750,68

Zdroj: vlastní zpracování, program MS Excel

Naspořená částka z těchto investic je 165508,52 Kč.

Tabulka 12 Výpočet výnosů v rámci Doplnkového penzijního spoření od roku 2013

Předpokládané průměrné zhodnocení (%)	3
Příspěvek do III. pilíře měsíčně (Kč)	1000
Státní příspěvek (Kč)	230
Příspěvek zaměstnavatele (Kč)	1500
Průměrná roční inflace (%)	2
Celkový měsíční příspěvek (Kč)	2730
Počet období přispívání leden 2013 - únor 2048 (měsíce)	421
Naspořená částka do konce roku 2012 (Kč)	168750,68
Zhodnocení této částky do února 2048 (Kč, budoucí hodnota)	239633,24
Naspořená částka od roku 2013 (Kč, budoucí hodnota)	1376061,25
Naspořená částka v únoru 2048 (Kč, součet obou částek)	1615694,49

Zdroj: vlastní zpracování, program MS Excel

Celková naspořená suma od roku 2006 do roku 2048 by byla 1610911,84 Kč. Po propočtu částky na jednotlivých 23 let bude částka 1610911,84 = 70039,65Kč ročně = 5836,66 Kč měsíčně. Celková částka ze všech tří pilířů by tedy činila 5370 + 3656,57 + 5836,66 = 14863,23 Kč měsíčně po dobu 23 let. Za předpokladu, že by peníze od svých 67 let dále neinvestoval.

5.4 Pořízení nemovitosti za účelem dalšího pronájmu

Jednou z možností zajištění ve stáří jsou v dnešní době investice do nemovitostí. Tato možnost je pro určitou skupinu lidí finančně náročná a pro některé nemožná.

Existují lidé, kteří si mohou ze svých příjmů na nemovitost vydělat během svého života a těsně před důchodovým věkem si danou nemovitost koupit. Na druhé straně jsou lidé s průměrnými, až nižšími příjmy, kteří mají tento sen také, ale ze svých platů nejsou během svého života schopni takovou částku naspořit. Pro tento typ lidí v dnešní době existují hypotéky. I tato možnost není pro všechny občany přístupná. Záleží nejen na příjmu, ale také na výběru peněžního ústavu, který má pověření tuto variantu půjčky nabízet. Samotný ústav zváží nabídku, dle požadavků klienta. Zda se jedná o poskytnutí

hypotéčního úvěru na dům, ve kterém bude klient s rodinou bydlet nebo zda je požadavek na poskytnutí úvěru s finančním záměrem.

Tento typ hypotéky nabízí například Sberbank, která podle průzkumů vystupuje s velmi nízkou úrokovou sazbou 2,79% a poplatkem za uzavření nové smlouvy 1 Kč. Úvěr poskytují až do výše 90% hodnoty nemovitosti (byt, rodinný dům) resp. do 80% hodnoty nemovitosti (bytový dům). S možností hypotéky až na 25 let pro byt či rodinný dům a 20 let pro bytový dům.[7]

Další hypotéku na byt určený k pronájmu s lákavou úrokovou sazbou nabízí Expobank. Tato banka má pohyblivou úrokovou sazbu 2,64% s možností úvěru až na 80% hodnoty nemovitosti a maximální dobou splácení 30 let [8]

Na trhu tyto nabídky nabízí i Česká spořitelna, u které můžete získat úvěr až do výše 100% hodnoty nemovitosti. Při splácení déle než 20 let, 3 - 5 leté fixaci úrokové sazby vám nabídnou úrokové zvýhodnění 0,3%. Doba splatnosti hypotéky je stejná jako v případě Expobank. [9]

Z dalších lídrů na trhu hypoték můžeme považovat společnost Raiffeisen bank, která nabízí hypotéku na financování nemovitosti pro účely dalšího pronájmu. Tato hypotéka je splatná na 5 až 20 let do výše 70% hodnoty nemovitosti, což oproti ostatním institutům není tolik. Jednou z výhod je fakt, že 20% z celkové výše úvěru může zájemce použít na cokoli bez doložení jednotlivých faktur bance. [10]

Pro výběr nejvýhodnější nabídky bude důležité vybrat vhodný byt pro budoucí pronájem. Je potřeba vzít v úvahu několik důležitých faktorů, jako bude cena pronájmu nemovitosti, lokalita, ve které se nemovitost nachází nebo velikost nemovitosti.

5.4.1 Výpočty hypoték na financování bytu určenému k pronájmu

Pro jednotlivé výpočty budeme uvažovat fixní úrokové ceny!

Příklad 2 Výpočet hypoték pro zajištění nemovitosti k pronájmu

V rámci těchto výpočtů jsem zvolil muže ve věku 30 let s čistým příjmem 28 000 Kč. Na svém osobním účtu má 300 000 Kč. Se svou rodinou vlastní byt 3+1 a rozhodl se pořídit další byt pro účely budoucího pronájmu. Chce koupit byt do osobního vlastnictví o velikosti 50 m². S lokalitou v Praze 10.

Hypotéční úvěr na nemovitost bude na 20 let.

Po shrnutí těchto požadavků, nejlepší statistiku zajistila internetová stránka www.realtymix.cz, kde byla statistika pro průměrné ceny a pronájmy bytů na Prahu 10 za m². Na příkladu budeme brát v úvahu průměrnou cenu bytu a průměrné očekávané nájemné:

Průměrná cena bytu za 1 m² únor 2015: 55 867 Kč [11]

Průměrná cena pronájmu za 1 m² únor 2015: 219 Kč [11]

Předpokládejme, že se v tomto případě jedná o byt se základním vybavením, kterým jsou kuchyň s koupelnou.

Jedná se o základní průměrné ceny, ve kterých nejsou zahrnuty poplatky za uzavření nájemní či kupní smlouvy s příslušnou realitní kanceláří.

Cena bytu o velikosti 50 m² by byla:

$$55\ 867 * 50 = 2\ 793\ 350\ \text{Kč}$$

Hodnota pronájmu tohoto bytu by byla:

$$219 * 50 = 10\ 950\ \text{Kč}$$

Důležitou fází představuje správný výběr jedné ze zmíněných společností. Pro tyto účely jednotlivé společnosti mají na svých internetových stránkách orientační hypoteční kalkulačky.

Sberbank

V rámci fixace úrokových sazeb na celou délku splacení předpokládejme navýšení úrokové sazby na 4% ročně.

Tabulka 13 Výpočet hypotečního úvěru u Sberbank

Cena nemovitosti (Kč)		2793350
Financováno 90 % (Kč)	D2*0,9	2514015
Úroková sazba (% ročně)		4,00
Počet měsíců splacení	20*12	240
Výše splátky (Kč)	PLATBA (D5/12;240;-D3)	15234,44
Cena úvěru (Kč)	D7*D6	3656264,73

Zdroj: vlastní zpracování, program MS excel

V rámci této hypotéky by zbývalo doplatit $15\,234,44 - 10\,950 = 4\,284,44$ Kč měsíčně. K této hypotéce by musel doplatit $2\,793\,350 - 2\,514\,015 = 279\,335$ Kč z naspořených peněz. Na jeho osobním účtu by zůstala částka 20 665 Kč.

Expobank

Expobank má kalkulačku, ale zájem o tuto banku by pro muže neměl smysl. Společnost nabízí úvěry do 80% hodnoty nemovitosti. Tyto procenta by představovaly 2234680 Kč. Musel by tedy doplatit přes 500000 Kč ze svého, na které by si musel vzít další půjčku ve výši 200000 Kč. Jak můžeme na přiloženém obrázku vidět. Při fixaci úrokové sazby na 20 let by platba byla 14 266 Kč měsíčně, což je nižší částka než u Sberbank. Hlavním argumentem pro muže bude nízké vstupní financování pro hodnotu nemovitosti do 80% z její ceny.

Obrázek 3 Kalkulačka hypotečního úvěru u Expobank

The screenshot shows the Expobank mortgage calculator interface. At the top, there is a dropdown menu for the loan purpose, currently set to "Na investici do nemovitosti". Below this are three input fields with sliders: "Výše hypotečního úvěru:" (2 234 680 Kč), "Hodnota nemovitosti:" (2 793 350 Kč), and "Splatnost:" (20 let). To the left, there are labels for "Fixace:", "Úroková sazba od: ?", "Orientační splátka hypotéky:", and "Správa úvěru:". The main part of the interface is a table comparing three fixed interest rate options (10, 15, and 20 years) and one variable rate option (2,64%). Each option includes the interest rate, the monthly payment (e.g., 13 301 Kč for 10 years), and a "Zdarma" (free) label. Below the table, there are four green buttons labeled "Poptat hypotéku". At the bottom, a small note states "Výpočet je pouze orientační."

Fixace:	10 let	15 let	20 let	Pohyblivá sazba
Úroková sazba od: ?	3,74 %	4,04 %	4,54 %	2,64 %
Orientační splátka hypotéky:	13 301 Kč	13 658 Kč	14 266 Kč	
Správa úvěru:	Zdarma	Zdarma	Zdarma	Zdarma
	Poptat hypotéku	Poptat hypotéku	Poptat hypotéku	Poptat hypotéku

Zdroj: <https://lepsihipo.cz/>

Česká spořitelna

Česká spořitelna nabízí hodnotu úvěru ve výši 100% ceny nemovitosti. Tato nabídka je v rámci financování velice výhodná, ovšem nabídka je omezena na dobu splatnosti 10 let.

Obrázek 4 Kalkulačka hypotéčního úvěru u České spořitelny

The calculator interface consists of four input panels:

- Cena nemovitosti:** Input field with value 2 793 350 Kč, range from 2 600 000 to Max.
- Výše úvěru:** Input field with value 100 %, resulting in 2 793 350 Kč, range from 33 % to 68 %.
- Doba splácení:** Input field with value 20 let, range from 13 let to 22 let.
- Doba fixace:** Input field with value 10 let, range from Min to Max.

 Below the panels is a blue button labeled **Přepočítat** and a note: ** Všechna pole jsou povinná*.

VÝSLEDEK	VARIANTA 1	VARIANTA 2
Cena nemovitosti v Kč: 2 793 350,-	Cena nemovitosti v Kč: 2 793 350,-	Cena nemovitosti v Kč: 2 793 350,-
Výše úvěru %: 100 %	Výše úvěru %: 70 %	Výše úvěru %: 85 %
Výše úvěru v Kč: 2 793 350,-	Výše úvěru v Kč: 1 955 345,-	Výše úvěru v Kč: 2 374 347,-
Úroková sazba ročně od: 4.39 %	Úroková sazba ročně od: 3.29 %	Úroková sazba ročně od: 3.39 %
Měsíční splátka v Kč: 17 507,-	Měsíční splátka v Kč: 11 130,-	Měsíční splátka v Kč: 13 636,-

Zdroj: http://www.csas.cz/banka/appmanager/portal/hc?_nfpb=true&_pageLabel=calc_hc

Při 100% financování se úroková sazba pohybuje kolem 4,39% ročně, s měsíční splátkou vyšší než u Sberbank. Ve výše uvedeném příkladu č. 6, by pro investora mohlo být výhodnější splácet rozdíl mezi nájemným a měsíční splátkou z našetřených 300 000 Kč na osobním účtu, než ze své výplaty v případě Sberbank.

Raiffeisenbank

Úvěr do 70% hodnoty nemovitosti nebude mít pro našeho zájemce smysl.

Obrázek 5 Kalkulačka hypotečního úvěru u Raiffeisen bank

Účel úvěru	<input type="text" value="Koupě nemovitosti"/>
Výše investice do nemovitosti	<input type="text" value="2 793 350"/> Kč
Výše vlastních prostředků	<input type="text" value="838 005"/> Kč
Požadovaná výše hypotéky	1 955 345 Kč
Doba splatnosti úvěru	<input type="text" value="20"/> let
Délka fixace úrokové sazby	<input type="text" value="15"/> let
	<input type="button" value="Spočítat"/>
Úroková sazba (orientační)	<input type="text" value="3,99"/> % p.a.
Výše měsíční splátky (orientační)	<input type="text" value="11 839"/> Kč
RPSN	<input type="text" value="4,19"/> %
Zaplatíte celkem do data splatnosti	<input type="text" value="2 925 289"/> Kč
	<input type="button" value="Kontaktujte mě"/>
	<input type="button" value="Online žádost"/>

Zdroj: http://www.rb.cz/osobni-finance/hypoteky/hypotecni-kalkulacka/?gclid=Cj0KEQiAvKunBRCfsum9z6fu_5IBeiQAU4lg4tFZk_EXbQF6h76UH4U5P7LjK7lzjl0lz6GsDlr3xUEaAqBk8P8HAQ

Důležitou roli při investování do nemovitostí bude mít doba, po kterou bude byt bez svého nájemníka a majitel nemovitosti bude nucen platit měsíční splátky ze svých zdrojů. V rámci tohoto příkladu by investor svůj byt na hypotéku splatil do 20 let. V 50 letech by mu jeho investice začala vydělávat.

Vydělané peníze by mohl dále investovat nebo umístit na spořicí účet s pevnou úrokovou sazbou. Část peněz bude nucen uchovat pro případ nečekaných výdajů v rámci vlastněné nemovitosti.

V případě odchodu do důchodu v 67 letech by získal z příjmů z pronájmu 2233800 Kč, (bez daní a nákladů na správu bytu). Tyto peněžní prostředky by v budoucnu mohly být použity na případné opravy, rekonstrukce, nebo investice do fondů, které mohou být zdrojem pravidelné měsíční renty.

Investice v rámci pronájmu bytu je v dnešní době velice výhodná. Úrokové sazby pro jednotlivé hypoteční úvěry jsou na minimálních procentních hodnotách a jednotlivé banky vedou „závody“ o nejlepší nabídku na trhu.

Tabulka 14 Příklady hypotečních úrokových sazeb

<i>Peněžní ústav</i>	<i>Úroková sazba (%)</i>	<i>Poplatek za sjednání smlouvy</i>	<i>Max. výše financování (%)</i>
<i>Sberbank</i>	od 2,79	1 Kč	90
<i>Raiffeisenbank</i>	od 2,79	0 Kč	70
<i>Česká spořitelna</i>	od 2,99	0 Kč	100
<i>Hypoteční banka</i>	od 2,79	3900 Kč	70
<i>Wustenrot</i>	od 2,94		70
<i>Expobank</i>	od 2,99		80
<i>Volksbank</i>	nezveřejněno	6000 – 25000 Kč	100

Zdroj: úrokové sazebníky jednotlivých bank

5.5 Spořicí účty

Jedním z dalších způsobů zajištění ve stáří je pro někoho jednoduché uložení peněz na spořicí účtech některých bank. Otázkou zůstává, zda toto spoření může mít tak velký úrok, aby ve stáří zajistilo dostatečné dávky, ze kterých bychom financovali svoje výdaje.

Na stránkách několika bankovních institucí jsem zjistil, jak si jednotlivé banky v rámci spořicí účtů stojí se svými úrokovými sazbami, nebo jaké nabízejí úroky pro termínované vklady.

V rámci svého srovnání jsem vybral Raiffeisen bank, Českou spořitelnu, Sberbank a Air Bank.

„Následující výpočty byly provedeny v programu MS Excel prostřednictvím funkce BUDHODNOTA, která vypočítá budoucí hodnotu pomocí úrokových sazeb snížených o inflaci, jednotlivých měsíčních splátek, popřípadě z jednoho vkladu v pevně stanoveném časovém období.

Příklad 3 Výpočet výnosů ze spořicí účtů jednotlivých bank

Pro jednotlivé výpočty uvažujme, že si dotyčný bude chtít na spořicí účet posílat 2500 měsíčně a otevřít si termínovaný vklad ve výši 50000 na nejdelší možnou dobu. Počítejme s neměnnou úrokovou sazbou, podle úrokových lístků jednotlivých bank ke dni 20. února 2015.

Raiffeisenbank

Úrokové sazby pro fyzické osoby jsou u této banky platné od 01. 02. 2015. V rámci spořicí účtů nabízí tato banka účet s úročením podle množství vložených peněz.

Do 150 000 Kč nabízí tato banka úrok 1,3% ročně. Od této částky do jednoho milionu se úroková sazba změní na 0,3% a v případě dosažení tohoto stropu, by se úroková sazba snížila na 0,01% ročně. Tyto úrokové sazby se týkají eKonta Flexi.

Termínované vklady RB poskytuje v délce do 48 měsíců, kdy zájemce získá úrok 1% ročně v případě vkladů do 5 milionů [12]

V případě rozhodnutí našeho klienta pro tuto banku by jeho zisky po 10 letech spoření byly:

eKonto Flexi: V případě eKonta flexi by účastník dosáhl částky 150 000 Kč po 4 letech a 11 měsících. Od dalšího měsíce by na svém kontě získal úrokovou sazbu 0,3% po dobu 5 let a 1 měsíce. Po 10 letech spoření, by celková naspořená částka na tomto účtu byla 336 399,4 Kč. Celková investovaná částka by byla 300 000 Kč. Zisk z tohoto spoření po 10-ti letech by byl 36399,4 Kč.

Termínovaný vklad: V případě termínovaného vkladu by musel využít 2x 4 leté období a jedno 2 leté, které však zaručuje nižší úrok. Po 8 letech při úroku 1% by na svém termínovaném účtu měl našetřeno 54 142,84 Kč. Na konci 10 letého období by jeho termínovaný účet vykazoval hodnotu 54 576,84 Kč.

Termínovaný vklad se v rámci dlouhodobých malých investic nevyplatí, a proto bychom mohli doporučit vložených 50 000 rozpočítat do jednotlivých měsíčních splátek po stanovenou dobu 10 let. Měsíční investovaná částka by se navýšila o $50000/120 = 417$ Kč

Česká spořitelna

Úrokové sazby České spořitelny nejsou pro daného zájemce výhodné. Nabízená úroková částka v rámci spořicího účtu je 1% do 200 000 Kč. Tato úroková sazba platí pouze do 28. 02. 2015. Od 01. 03. 2015 se tato úroková částka sníží na 0,7% a po dosažení 200 000 Kč, by tento úrok byl 0,01% ročně. [13]

Ani termínovaný vklad u tohoto peněžního ústavu není pro účastníka výhodnější. V rámci vkladu na 48 měsíců by úroková částka tvořila 0,4% ročně, což je oproti 1% nabízenému u RB velice nevýhodné. [14]

Tuto banku bych tedy účastníkovi v rámci spořicích a termínovaných účtů nedoporučil.

Sberbank

Sberbank je v dnešní době uváděna jako banka s nejvyšším ročním úrokem pro spořicí účty. Tento úrok je ve výši 1,63% ročně s garancí do 1. ledna 2016 do výše vkladu 300000 Kč. I po dosažení této sumy je úrok stále vysoký 0,83% ročně [15]

Vysoká úroková míra platí i pro termínovaný vklad, který má stanovenou úrokovou míru 1,23% ročně při podepsání doby trvání 36 měsíců s minimální výší vkladu 30 000 Kč. Termínovaný vklad však nelze založit bez otevření spořicího účtu. [16]

Pro tuto banku se s největší pravděpodobností náš klient rozhodne. O všem se přesvědčíme na následujících výpočtech.

Fér spoření: v rámci tohoto spoření by částky 300 000 dosáhl přesně po 9 letech a 3 měsících. V tu dobu by se úroková sazba snížila na 0,83% na následujících 9 měsících. Po dosažení 10 let by na svém spořicím účtu měl naspořeno 345 730,95 Kč, z nichž by 300 000 bylo vložených. Čistým ziskem tohoto spořicího účtu by byla částka 45 730,95 Kč

Termínovaný vklad: v případě, že by si klient otevřel spořicí účet, má možnost založit si i účet termínovaný pro svých 50 000 Kč, při úrokové sazbě 1,23% ročně po dobu 3 let a posledním roce ve výši 1,03%. Po 10 letech by na tomto termínovaném vkladu byl zůstatek 56 390 Kč, což je, stejně jako u spořicího účtu, lepší než v případě obou instrumentů u Raiffeisenbank.

Air bank

Tato banka nabízí pouze spořicí účet s úrokovou sazbou 1,1% ročně do výše vkladu 250 000 Kč. Od této částky můžeme počítat s úrokem 0,5% ročně. [17]

Spořicí účet: v případě rozhodnutí pro Air bank bude investor nucen svých 50 000 Kč určených pro termínovaný vklad přepočítat na měsíční sumu po dobu 10 let, kterou chce na spořicí účtu spořit, nebo si otevřít termínovaný vklad u jiné společnosti. V případě, že by své peníze rozpočítal, by byl jeho měsíční příspěvek 2917 Kč oproti původním 2500 Kč.

Při vkladu 2500 měsíčně: by dosáhl částky 250 000 přibližně po 8 letech. Poté bude nucen počítat s úroky 0,5% ročně, pro celou částku. Po 10 letech spoření by byla částka 342 931,19 Kč, která by znamenala zisk 42 031,19Kč (o celé 3699,76 Kč méně než u Sberbank).

Při vkladu 2917 Kč měsíčně, by částku 250 000 Kč naspořil přibližně po 6 letech a 11 měsících, což by pro něj znamenalo, že v následujících třech letech a jednom měsíci by získal úrokovou sazbu pouze 0,5% ročně.

Celková naspořená částka po 10 letech na jeho spořicímu účtu by činila 412 503,06 Kč, což by bylo víc i v případě, že by si u Sberbank založil spořicí i termínovaný účet.

Nejvýhodnější spořicí účet z těchto společností má v současnosti Sberbank, která nabízí nejvyšší úrokovou sazbu pro nejvyšší hodnotu zůstatku na účtu. V případě uzavření pouze spořicího účtu na úkor termínovaného vkladu, by výnos ve Sberbank byl ještě vyšší. Pro upřesnění ve výši 433 100,44 Kč, což je o 20 597,38Kč vyšší částka než u Air bank.

V případě, že by se účastník takto rozhodl 10 let před svým odchodem do důchodu a předpokládal by dožití dalších 20 let, polepšil by si na svém měsíčním důchodu o 1804,59Kč

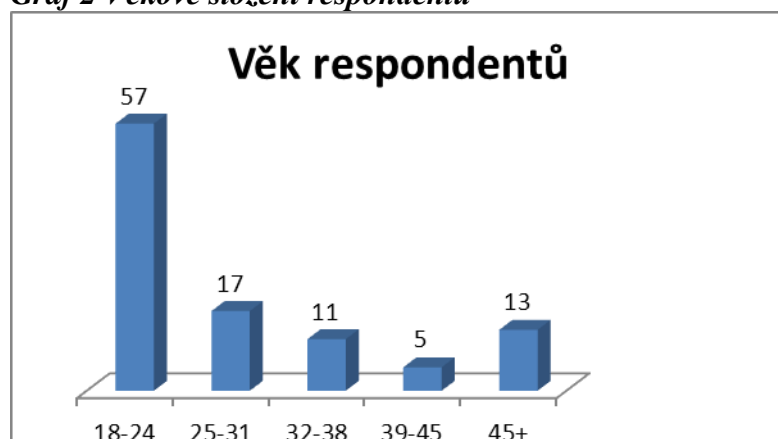
6 Dotazníkové šetření

V rámci této bakalářské práce byl vytvořen anonymní dotazník, týkající se tématu důchodového systému České republiky, který byl zveřejněn na stránkách www.vyplnto.cz, kde ho mohl vyplnit kdokoliv, kdo tento dotazník objevil. Další byla propagace prostřednictvím mých přátel a známých na sociálních sítích, kteří tento dotazník sdíleli s dalšími lidmi.

Celkově na tento průzkum odpovědělo 103 respondentů, z nichž 59 bylo žen a 44 mužů.

Největšího zastoupení zaznamenalo věkové rozmezí 18 - 24 let, ve kterém odpovědělo celkově 57 lidí. Vše je přehledně doložené v následujícím grafu.

Graf 2 Věkové složení respondentů

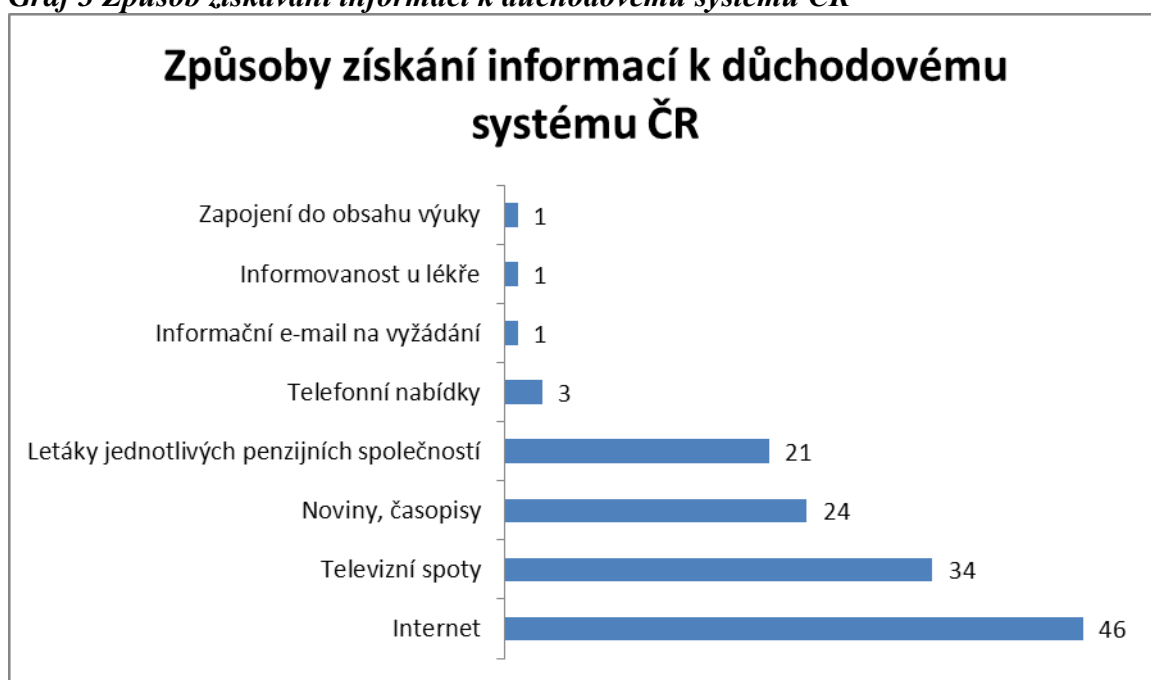
Z celkového počtu 103 osob se 26 nezajímá o téma důchodového systému ani svého zajištění ve stáří. Překvapivou informací není ani zjištění, že z těchto 26 osob je 21 z první věkové skupiny. Zbýlých 77 respondentů mělo možnost odpovědět na dvě následující otázky.

V otázce, která pojednávala o informovanosti důchodových podmínek v dnešní době, se 18 lidem zdají získané informace dostatečné. Pro ostatní byla připravena otázka č. 5, ve které jsem se dotazovaných ptal na požadované zdroje dat, ze kterých by chtěli informace ohledně důchodového systému ČR dostávat.

Nejčastější odpovědí byla možnost internetu, která byla prioritní pro 44 respondentů. Tato otázka byla otevřená, a tak měli dotazovaní možnost označit více odpovědí.

Graf 3 Způsob získávání informací k důchodovému systému ČR

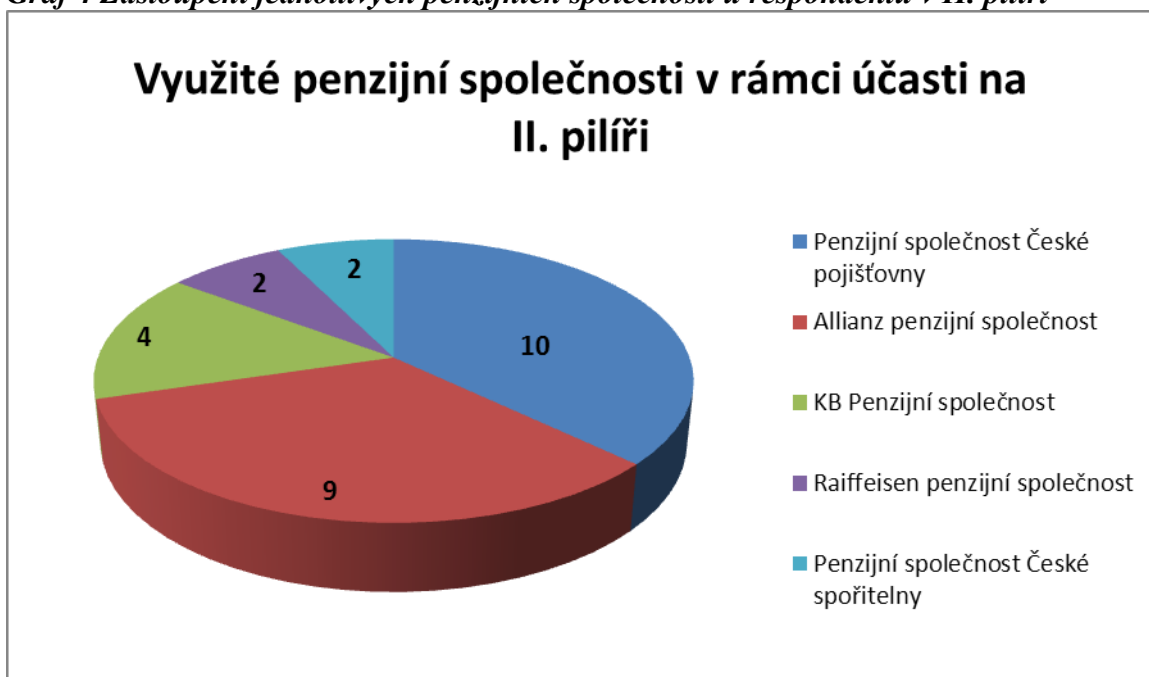

Další otevřenou otázkou byla otázka č. 6, ve které jsem zjišťoval účasti respondentů na jednotlivých pilířích v rámci důchodového systému ČR. Zajímavým zjištěním pro mě bylo, že 40% z nich není účastníkem ani jednoho z těchto pilířů. Z těchto odpovědí bylo nejvíce z první věkové skupiny. Z ostatních věkových skupin byl vždy minimálně zastoupen jeden účastník.

Po bližším zkoumání jsem zjistil zajímavý fakt. Z celkového počtu 36 osob účastnících se I. pilíře, se 10 z nich účastní na pilíři II. a 19 na pilíři III. Na všech třech pilířích současně se účastní pouze pět osob z celkového počtu 103.

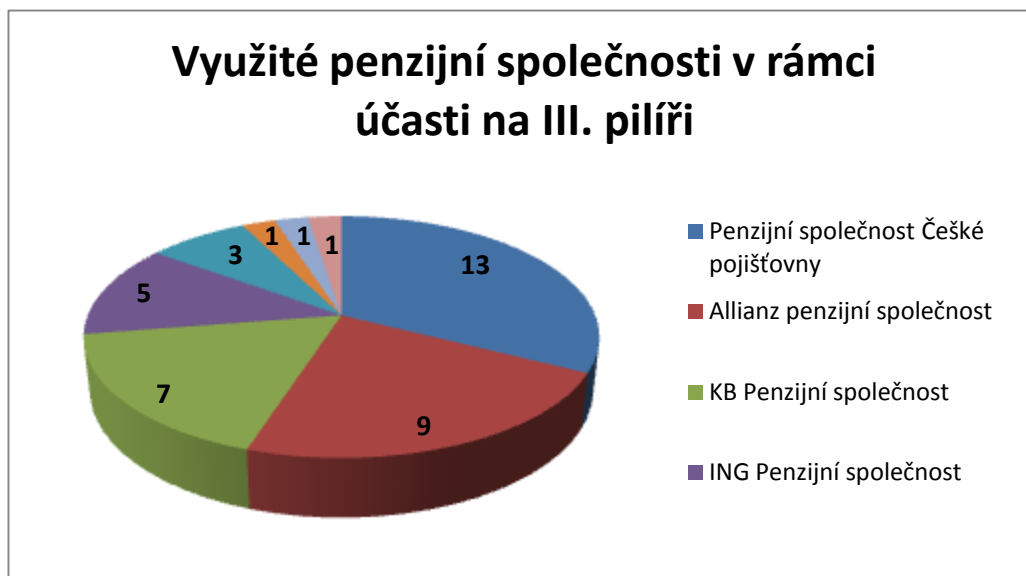
V rámci účasti na II. pilíři jsem zjišťoval jakou penzijní společnost a všechny její služby pro své důchodové spoření dotazovaní využívají. Jednotlivé zastoupení penzijních společností je zobrazeno na následujícím grafu.

Graf 4 Zastoupení jednotlivých penzijních společností u respondentů v II. pilíři

Dalším tématem mého dotazování byl III. pilíř, ve kterém se otázky zabývaly zahájením účasti na III. pilíři, ve kterém 39 z celkového počtu 40 lidí zahájilo svou účast před listopadem 2012, tedy ještě v rámci penzijního připojištění se státním příspěvkem a jen 1 účastník až po lednu 2013, od kdy se tento pilíř nazývá doplňkovým penzijním spořením. Další otázkou, na kterou mohli odpovědět pouze účastníci tohoto pilíře, byla výše příspěvků, které si respondenti měsíčně přispívají. Odpověď, která se objevila na dotaznících nejčastěji, byla 300 – 399 Kč, které znamenají nárok na nejnižší státní příspěvek. Nejvyššího státního příspěvku využívá pouze 28% účastníků. Poslední otázkou jsem opět zjišťoval, kterou penzijní společnost účastníci využívají v rámci tohoto pilíře.

Graf 5 Zastoupení jednotlivých penzijních společností u respondentů ve III. pilíři

Z přiložených grafů vyplývá, že nejvyšší účasti dosahují v obou pilířích Penzijní společnost České pojišťovny a Allianz penzijní společnost.

Další okruh otázek jsem zaměřil na schopnost zajištění současného systému ve stáří. Konkrétně zda si respondenti myslí, že je tento systém pro důchodové zajištění dostatečný. 92 z nich se shodlo, že není, zbylým 11 dostatečný připadá. Druhou otázkou na toto téma bylo využití dalších konkrétních možností investic pro lepší zajištění ve stáří. Otázka byla určena pro všechny respondenty dotazníku. Nejčastější odpovědí bylo využití Spořicího účtu u vybrané banky. Této možnosti využívá 35 osob. 28 respondentů nevyužívá dalších možností a 20 z nich investuje do nemovitostí a na kapitálových trzích na vlastní riziko. Tato otázka byla opět otevřená, a proto měli jednotliví respondenti možnost označit více než jednu odpověď. Poslední odpověď byla otevřená pro případ, že by mnou stanovené možnosti neobsahovaly požadovanou odpověď. Přehled všech odpovědí zobrazuje následující tabulka.

Tabulka 15 Využití dalších druhů zajištění v budoucnu

Druhy zajištění	Počet odpovědí
Spořicí účet u vybrané banky	35
Nevyužívám dalších způsobů zajištění	28
Investice do nemovitostí	20
Investice na kapitálových trzích na vlastní riziko	20
Stavební spoření	3
Investice rozmyšleny do budoucna, zatím je těžké se zajistit v přítomnosti	1

Životní pojištění	1
Investice do podílových fondů z nabídky bank	1
Drahé kovy	1
Výchova většího počtu dětí	1
Fondy	1
Spořím pod matrací	1
Dluhopisy + zemědělská (orná) půda	1
Investiční fondy	1
Nevyužívám, ale do budoucna zvažuji investici do nemovitostí	1
Penzijní připojištění	1
Budování firmy	1
Šetřím	1
Vzdělání, děti, komodity, ...	1

Zdroj: Vlastní dotazování

Poslední otázka mého šetření byla spíše informativního charakteru o tom, jaký mají lidé přehled o současné situaci důchodového systému České republiky a plánovaném rušení II. pilíře v roce 2016. 75% z nich odpovědělo, že se současný důchodový systém podle této reformy rušit bude, zbylých 25% si stále myslí, že se rušit nebude.

To odpovídá špatné informovanosti ohledně důchodové situace v našem státě.

Souhrn všech výsledků dotazníku je možné nalézt na této internetové stránce:

<https://www.vyplnto.cz/realizovane-pruzkumy/duchodovy-system-cr/>

7 Závěr

Česká republika má stejně jako většina Evropských zemí vícepilířový důchodový systém, založený na průběžném financování státních důchodů z příspěvků placených lidmi aktivního věku. První pilíř je povinný pro všechny zaměstnance i OSVČ, druhý pilíř je dobrovolný a v ČR bude platný do roku 2016, kdy by se po dohodě současné vlády měl zrušit. Třetí pilíř je také založen na dobrovolné účasti s tím, že za vložené prostředky jeho účastníci získají příspěvek od státu. V České republice poskytuje služby v rámci druhého pilíře pouze šest penzijních společností. Všechny tyto společnosti poskytují spoření v rámci pilíře třetího.

Z průzkumu vyplývá, že ve vybraných zemích v dnešní době usilují o výraznou náhradu ekvivalence za solidaritu. Upřednostňují stejně jako Česká republika příspěvky do II. a III. pilíře na úkor I., protože v rámci demografické situace se dávky z I. pilíře budou s přibývajícím časem snižovat. Některé země mají příspěvky do II. pilíře povinné, jiné dávají přednost dobrovolné účasti na soukromých investicích.

Z hlediska demografického vývoje můžeme očekávat, že starobní důchod z prvního pilíře bude v budoucnu nedostatečný, a proto byly provedeny výpočty pro zjištění nutnosti spoření v jednotlivých pilířích, aby účastníci měli na stáří uspořené prostředky pro zajištění životního minima. V rámci jednotlivých příkladů se postupovalo podle zadání, která jsem navrhl. Dospěl jsem k závěru, že v českém důchodovém systému jsou v současné době výhodné investice v rámci III. pilíře. Příspěvky na tento pilíř si účastník stanoví sám a výše naspořených částek se odvíjí od výše odváděných prostředků.

Existuje však několik dalších možností pro zajištění se ve stáří. Jednou z nich, kterou bych velice doporučil, je nákup nemovitosti, která je určena k budoucímu pronájmu. Doporučení vychází z úrokových sazeb z hypoték, které jsou v letošním roce 2015 na velice nízké úrovni, viz **tabulka 14**. Na základě výpočtů bylo prokázáno, že je možné hypotéku financovat z větší části z pronájmu nemovitosti. Příjmy z tohoto způsobu zajištění mají oproti spořicímu programům určitou výhodu. Mohou v budoucnu zohledňovat míru inflace. Jako poslední způsob zajištění se na stáří byly zmíněny investice do spořicíh účtů, které jsou vedeny u jednotlivých bankovních institutů. Z jednotlivých výpočtů je

zřejmé, že v rámci dlouhodobého spoření je tato forma investice nevýhodná, neboť úrokové sazby nedosahují dostatečné výše.

Bakalářská práce obsahuje dotazníkové šetření, které probíhalo formou veřejného dotazování. Anketa byla vytvořena na téma Důchodový systém České republiky a zúčastnilo se jí 103 osob formou internetového dotazování. Z tohoto dotazníku je patrné, že s přibývajícím věkem stoupá zájem o informovanost, která se týká právě tématu důchodů a důchodového systému. V rámci II. a III. pilíře jsou nejvíce využívanými společnostmi pro jednotlivé účastníky Penzijní společnost České pojišťovny a Allianz penzijní společnost, u kterých má v obou případech své účty většina respondentů. Mnoho lidí v České republice využívá možnosti jiného spoření nebo jiných investic. Mezi nejčastější odpovědi patří zmíněné spořicí účty a investice do nemovitosti určené k dalšímu pronájmu.

Každý občan by se měl zamyslet nad tím, jak si zajistit dostatečné prostředky ve stáří s vlastní pomocí, bez stoprocentního zajištění od státu. Dle výše uvedeného se mohou občané s tímto problémem obrátit na bankovní ústavy, pojišťovací společnosti, hypoteční banky, Českou poštu a pracovníky s licenci na finanční problematiku. Pracovníci těchto organizací jim po záznamu z jednání navrhnou nejvýhodnější formu financování „na míru“. Přesto, že Česká republika zatím nemá nastavený povinný důchodový program, který mají například ve Francii, Švédsku nebo Slovensku. Ve všech těchto zemích jsou povinné příspěvky v rámci II. pilíře. V ČR je II. pilíři dobrovolný, a tak je na každém občanovi, aby si finanční prostředky zabezpečil co nejrychleji, a proto doporučuji toto rozhodnutí neoddlávat.

8 Seznam použité literatury

Odborné publikace

- [1] *Vývojové trendy důchodových reforem v Evropě: Les tendances de développement des réformes des pensions en Europe.* Editor Věra Štangová, Petr Tröster. Praha: Univerzita Karlova v Praze, Právnická fakulta, 2010, 68 s. Sborník (Univerzita Karlova), č. 46. ISBN 9788087146347.
- [2] RYTÍŘOVÁ, Lucie. *Důchodový systém v České republice: přehledný a srozumitelný popis I., II. a II. pilíře, srovnání výhod a nevýhod jednotlivých pilířů, kolik zaplatíte a kolik dostanete.* 1. vyd. Olomouc: Anag, c2013, 115 s. Práce, mzdy, pojištění. ISBN 9788072638215.
- [3] SYROVÝ, Petr. *Jak si spořit na důchod: zorientujte se v důchodové reformě.* 1. vyd. Praha: Grada, 2012, 152 s. Finance (Grada). ISBN 978-80-247-4479-7.
- [4] LOUŽEK, Marek. *Důchodová reforma.* Vyd. 1. Praha: Karolinum, 2014, 100 s. ISBN 9788024626123.

Internetové zdroje

- [5] Pilíře Českého důchodového systému. *Důchodová reforma – ISSN 1805-7470.* [online]. © 2015 [cit. 2015-02-11]. Dostupné z: <http://www.duchodovareforma.cz/duchodovy-system/>
- [6] Spořicí programy. *Penzijní společnost České pojišťovny.* [online]. © 2012 [cit. 2015-02-11]. Dostupné z: <http://www.pfcp.cz/duchodove-sporeni/sporici-programy.html>
- [7] Hypoteční úvěry. *Sberbank CZ.* [online]. [cit. 2015-02-12]. Dostupné z: <http://www.sberbankcz.cz/obcane/hypotecni-uvery/hypoteka-na-pronajem>
- [8] IQ hypotéka na pronájem. *Expobank CZ a.s.* [online]. [cit. 2015-02-12]. Dostupné z: <http://www.expobank.cz/cs/nasi-klienti/osobni-bankovnictvi/hypoteky/hypoteka-na-pronajem-iq-hypoteka-pronajem.shtml>
- [9] Hypotéka České spořitelny. *Česká spořitelna hypoteční centrum.* [online]. [cit. 2015-02-12]. Dostupné z: <http://www.csas.cz/banka/nav/hypoteka-ceske-sporitelny-d00021129>
- [10] Hypotéka profit. *Raiffeisenbank.* [online]. © 2008-2014 [cit. 2015-02-12]. Dostupné z: <https://www.rb.cz/osobni-finance/hypoteky/typy-hypotek/hypoteka-profit/>
- [11] Průměrná cena pronájmu – 1m² / měsíc. *Economia, a.s.* [online]. © 1999-2015 [cit. 2015-02-10]. Dostupné z: <http://realitymix.centrum.cz/statistika-nemovitosti/byty-pronajem-prumerna-cena-pronajmu-1m2-mesic.html>

- [12] Přehled úrokových sazeb Raiffeisenbank a.s.. *Raiffeisenbank*. [online]. 2.3.2015 [cit. 2015-02-12]. Dostupné z: <https://www.rb.cz/attachements/pdf/urokove-sazby/ul-depozita-fo.pdf>
- [13] Ceník pro spoření České spořitelny. *CSAS cz.* [online]. 1.3.2015 [cit. 2015-02-12]. Dostupné z: <http://www.csas.cz/banka/nav/osobni-finance/sporeni-cs/cenik-d00023165>
- [14] Ceník pro Vkladový účet. *CSAS cz.* [online]. 1.6.2014 [cit. 2015-02-12]. Dostupné z: <http://www.csas.cz/banka/nav/osobni-finance/vkladovy-ucet/cenik-d00019733>
- [15] Fér spoření. *Sberbank CZ.* [online]. [cit. 2015-02-12]. Dostupné z: <http://www.sberbankcz.cz/obcane/sporici-ucty/fer-sporeni>
- [16] Termínované vklady. *Sberbank CZ.* [online]. [cit. 2015-02-12]. Dostupné z: <http://www.sberbankcz.cz/obcane/terminovane-vklady/terminovany-vklad>
- [17] Proč náš spořicí účet. *Air Bank.* [online]. [cit. 2015-02-12]. Dostupné z: <https://www.airbank.cz/cs/sporici-ucet/proc-sporici-ucet>

9 Seznam použitých obrázků tabulek, grafů a příkladů

Seznam obrázků

Obrázek 1 Výpočet odhadovaného důchodu v penzijní kalkulačce	34
Obrázek 2 Předpokládaná penze z I. pilíře v únoru 2048	34
Obrázek 3 Kalkulačka hypotečního úvěru u Expobank	43
Obrázek 4 Kalkulačka hypotečního úvěru u České spořitelny	44
Obrázek 5 Kalkulačka hypotečního úvěru u Raiffeisen bank	45

Seznam tabulek

Tabulka 1 Srovnání Bismarkovského a Beveridgeovského modelu důch...	7
Tabulka 2 Porovnání výhod a nevýhod Průběžných a Soukromých fondových s...	8
Tabulka 3 Sazby pojistného na sociální zabezpečení (%)	14
Tabulka 4 Redukční hodnoty pro osobní vyměřovací základ (%)	15
Tabulka 5 Srovnání důchodových fondů	18
Tabulka 6 Úplaty penzijním společností z jednotlivých fondů	19
Tabulka 7 Výše státních příspěvků důchodového spoření	24
Tabulka 8 Výpočet v rámci konzervativního spořicího programu	36
Tabulka 9 Výpočet v rámci vyváženého spořicího programu	37
Tabulka 10 Výpočet v rámci Dynamického spořicího programu	37
Tabulka 11 Výpočet výnosů v rámci penzijního připojištění 2006 - 2012	39
Tabulka 12 Výpočet výnosů v rámci Doplňkového penzijního spoření od roku 2013	40
Tabulka 13 Výpočet hypotečního úvěru u Sberbank	42
Tabulka 14 Příklady hypotečních úrokových sazeb	46
Tabulka 15 Využití dalších druhů zajištění v budoucnu	53

Seznam grafů

Graf 1 Čistý státní důchod/čistá mzda v zemích OECD	27
Graf 2 Věkové složení respondentů	50
Graf 3 Způsob získávání informací k důchodovému systému ČR	51
Graf 4 Zastoupení jednotlivých penzijních společností u respondentů v II. pilíři	52
Graf 5 Zastoupení jednotlivých penzijních společností u respondentů ve III. pilíři	53

Seznam příkladů

Příklad 1 Výpočet očekávaného důchodu v rámci I. pilíře	33
Příklad 2 Výpočet hypoték pro zajištění nemovitosti k pronájmu	41
Příklad 3 Výpočet výnosů ze spořicího účtů jednotlivých bank	46

10 Seznam příloh

Příloha 1: Dotazníkové šetření

povinná otázka

1. Pohlaví

- Muž
- Žena

povinná otázka

2. Věk

- 18 – 24
- 25 – 31
- 32 – 38
- 39 – 45
- 45+

povinná otázka

3. Zajímáte se o téma důchodový systém a o své zajištění ve stáří?

- Ano
- Ne

povinná otázka

4. Připadá vám informovanost ohledně důchodových podmínek v dnešní době dostačující?

- Ano
- Ne

povinná otázka

5. Jakým způsobem byste chtěl/a získávat více informací ohledně důchodového systému a jednotlivých změn v České republice

- Televizní spoty
- Letáky jednotlivých penzijních společností
- Telefonní nabídky
- Noviny, časopisy
- Internet
- Jiné

povinná otázka

6. Účastníte se spoření v některém ze 3 stávajících pilířů? V případě že ano, ve kterém?

Zvolte alespoň jednu možnost, maximálně 3 možnosti.

- I. pilíř (jsem zaměstnaný, či OSVČ)
- II. pilíř
- III. pilíř
- Neúčastním se spoření ani v jednom z pilířů

povinná otázka

7. Služby, které penzijní společnosti využíváte v rámci účasti na II. pilíři

- Allianz penzijní společnost
- Penzijní společnost České pojišťovny
- Penzijní společnost České spořitelny
- ČSOB Penzijní společnost
- KB Penzijní společnost
- Raiffeisen penzijní společnost
- Neúčastním se II. pilíře

povinná otázka

8. Kdy jste zahájili účast na III. pilíři

- Před listopadem 2012 v rámci penzijního připojištění se státním příspěvkem
- Po lednu 2013 v rámci doplňkového penzijního spoření
- Neúčastním se III. pilíře

povinná otázka

9. Kolik si v rámci III. pilíře měsíčně přispíváte?

- 0 – 199
- 200 – 299
- 300 – 399 (pro minimální výši státního příspěvku)
- 400 – 499
- 500 – 599
- 600 – 699
- 700 – 799
- 800 – 899
- 900 – 999
- 1000+

povinná otázka

10. Služby, které penzijní společnosti využíváte v rámci účasti na III. pilíři

- Aegon Penzijní společnost
- Allianz penzijní společnost
- AXA penzijní společnost
- Conseq penzijní společnost
- Penzijní společnost České pojišťovny
- Penzijní společnost České spořitelny
- ČSOB Penzijní společnost
- Generali Penzijní společnost
- ING Penzijní společnost
- KB Penzijní společnost
- Raiffeisen penzijní společnost

povinná otázka

11. Myslíte si, že je současný systém pro zajištění do budoucna dostatečný?

- ANO NE

nepovinná otázka

12. Využíváte některých jiných způsobů zajištění do budoucna?

- Spořicí účet u některé banky
- Investice do nemovitostí
- Investice na kapitálových trzích na vlastní riziko
- Nevyužívám dalších způsobů zajištění
- Jiné

povinná otázka

13. Váš názor na budoucnost současné důchodové reformy. Bude se rušit či nebude?

- Ano, bude se rušit
- Ne, rušit se nebude